

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, GEGUŽĖS – MAY 7, 2010 Vol. CI Nr. 87

Kaina 75 c.

SNEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 05-06-10

PERIODICALS

Ministras pirmininkas lankosi JAV

A. Kubilius skaitė paskaitą Massachusetts Institute of Technology.

ELTA nuotr.

Vilnius, gegužės 6 d. (BNS) – Lietuva – patraukli investicijoms, išradinga, kūrybiška ir siekianti tikslo šalis, kurioje gyvena išsilavinę, nebijantys pokyčių ir iššūkių žmonės, – tokia buvo pagrindinė premjero Andriaus Kubiliaus paskaitos Massachusetts Institute of Technology (MTI) mintis.

Skaitytoje paskaitoje ministras pirmininkas dėstė argumentus, kodėl būtent Lietuvoje labiausiai apsimoka investuoti. Pasak A. Kubiliaus, čia žemi gamybos kaštai, gerai išvystyta infrastruktūra, geografiškai patogi šalis, išsikūrusi tarp Vakarų ir Šiaurės Europos ir Rytų, turinti milžiniškas galimybes ir norą augti.

Sausakimšoje instituto salėje buvo net stovinčių, kurie įdėmiai klausėsi premjero paskaitos apie Lietuvą, jos pasiekimus, problemas ir jų sprendimo būdus. Klausytojai premjero paskaitą priėmė labai gyvai. Buvo klausiama, ką premjeras patartų krizės parklupdytai Graikijai.

„Graikija neturi kito pasirinkimo. Stebuklų negali laukti, nes stebuklų – nebūna. Graikijos Vyriausybė turės mažinti išlaidas ir taupyti, tai yra privalės daryti tą patį, ką jau padarė Lietuva“, – sakė ministras pirmininkas.

Dėstytojai ir studentai deramai įvertino puikų A. Kubiliaus humoro jausmą, kai premjeras išreiškė apgailestavimą, **Nukelta į 6 psl.**

Šeštadienį — priedas *Kultūra*.

Tartasi dėl lietuvių kalbos dėstymo

Vilnius, gegužės 6 d. (Delfi.lt) – Užsienio reikalų viceministrė Asta Skaisgirytė-Liauškienė Vilniuje gegužės 5 d. su Rusijos Kaliningrado srities švietimo ministre Natalija Šerri aptarė Lietuvos ir Kaliningrado srities bendradarbiavimo klausimus kultūros ir švietimo srityse bei būsimus bendrus renginius, skirtus Kristijono Donelaičio 300-ųjų gimimo metinių paminėjimui.

Viceministrė atkreipė dėmesį į Kaliningrado srityje susidariusią sudėtingą lietuvių kalbos mokymo padėtį ir išreiškė viltį, kad Rusija artimiausiu metu išspręs esamas problemas. Kaliningrado srityje gyvena apie 18,000 lietuvių kilmės žmonių.

Vyskupai susirūpinę dėl homoseksualizmo ideologijos

Vilnius, gegužės 6 d. (ELTA) – Lietuvos vyskupai išreiškė susirūpinimą dėl įvairių nuodėmingo gyvenimo būdo populiarinimo formų, su kuriomis šiandien susiduria visuomenė ir joje gyvenantys tikintieji, vienas iš tokių reiškinių – homoseksualizmo ideologija, kurios konkretus pasireiškimas yra Vilniuje numatytos eitynės

„Už lygybę“.

„Ši ideologija yra nepriimtina tikintiesiems, nes prieštarauja šeimos kaip vyro ir moters santuokos sampratai. Taigi ji yra priešinga tiek Kūrėjo numatytai prigimtinai tvarkai, tiek ir LR Konstitucijai, kuri šeimą laiko valstybės pamatu“, – teigia Lietuvos vyskupų konferencija.

Vyskupai apgailestauja, kad Bažnyčios narių, taip pat ir dvasininkų, nuodėmės bei klaidos visuomenėje aptemdo Dievo žodžiu besiremiantį ir žmogaus prigimtį atitinkantį jos mokymą.

Lietuvos vyskupų konferencijos plenarinis posėdis vyko gegužės 4–6 dienomis Vilniuje.

Rusijos atstovas priekaištauja Baltijos šalims

Vilnius, gegužės 6 d. (BNS) – Lietuva, Latvija ir Estija kliudo NATO bei Rusijos kariniam bendradarbiavimui, teigia šios šalies atstovas organizacijai Dmitrij Rogozin.

„Tam tikros šalys, pirmiausia Baltijos, dar laikosi požiūrio, kuris siaurina mūsų bendradarbiavimą. Tai rodo, kad jos vis bando vaizduoti Rusiją kaip kažkokią nuolatinę grėsmę saugumui ir taip skatina kitus riboti santykius“, – sako Rusijos atstovas NATO. Pasak jo, NATO priklausančios Europos Sąjungos šalys „norėtų plataus bendradarbiavimo su Rusija masinio naikinimo ginklų neplatavimo ir saugumo užtikrinimo kovojant prieš tarptautinį terorizmą klausimais“.

NATO šalių užsienio reikalų ministrai balandį Taline vykusiam susitikime sutarė pradėti dialogą su Rusija dėl bendradarbiavimo priešraketinės gynybos klausimais. Lietuvos užsienio reikalų ir krašto apsaugos ministerijų vadovai pastaruoju metu sakė matantys teigiamų pokyčių ir ženklų, sklindančių iš Maskvos.

Rio de Janeiro, gegužės 6 d. (ELTA) – Lietuvos ambasadorius Brazilijai Vaclovas Šalkauskas (pirmas iš kairės) įteikė skiriamuosius raštus Brazilijos prezidentui Luiz Inacio Lula da Silva (viduryje). Per viešnągę Brazilijoje V. Šalkauskas taip pat susitiko su Lietuvos garbės konsulu Sao Paulo Francisco Ricardo Blaževičius (pirmas iš dešinės), Brazilijos Lietuvių Bendruomenės ir Sao Paulo regiono verslo organizacijų atstovais. Ambasadorius Brazilijai dirba Argentinos sostinėje Buenos Aires. 2009 m. balandžio 20 d. įteikęs skiriamuosius raštus diplomatas pradėjo dirbti pirmuoju Lietuvos ambasadoriumi Argentinoje, Kolumbijai, Urugvajaus Rytų Respublikai, Venesuelos Bolivar Respublikai, Čilei ir Ekvadorui. **URM-ELTA** nuotr.

Šiame numeryje:

- Sportas: futbolas, pasaulio sporto naujienos** (p. 2, 8)
- Lietuvos Mokslo ir studijų įstatymo gimtadienis** (p. 3, 9)
- E. Simanaičio skiltis** (p. 3)
- Nesibaigiantis Šaltasis karas** (p. 4)
- Nuomonė. JAV valdžios skola** (p. 5)
- Laiškai, nuomonės** (p. 5)
- V. Alantas (23)** (p. 9)
- Kaune – paroda 100-o-sioms V. Rato-Rataiskio gimimo metinėms** (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.71 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Vos kelios dienos prieš gegužės 7-ąją – Lietuvos spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną – tarptautinė nevyriausybinė organizacija „Freedom House” pranešė, jog Lietuva yra valstybė, kur spaudos laisvė užtikrinama, o jos spaudos laisvė tokia pat, kaip JAV ir Čekijoje. Tarp 195 šalių Lietuva drauge su kitomis užima 24-27 vietas. Kaimyninės Latvija užima 43-48 vietą, o Estija, kaip ir 2008 m., drauge su Airija ir keliomis kitomis valstybėmis dalijasi 14-17 vietomis. „Freedom House” teigimu, Rusijoje žiniasklaidos padėtis tebėra viena pavojingiausių pasaulyje – jai sudarytame sąrašė teko 175 vieta. Prisiminus Lietuvos istorinius verpetus, kai buvo metas, kai grasinta ne tik uždrausti laisvą lietuvišką spaudą, bet ir lietuvišką žodį, lietuvių kalbą, ši žinia Lietuvos spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną ypač džiugina.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

**Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.**

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiamo. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

SPORTO

APŽVALGA

FUTBOLAS

Paruošė **Ed. Šulaitis**

DAR VIENAS „LITUANICOS” PRALAIMĖJIMAS

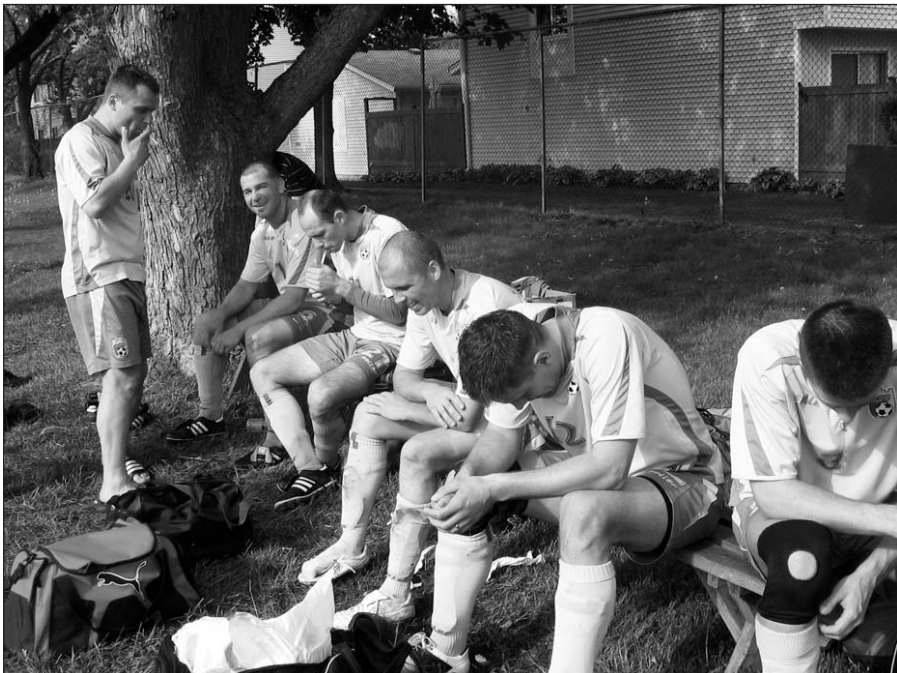
Praėjusį sekmadienį, gegužės 2 d., tolimoje Čikagos šiaurėje (Buffalo Grove, IL) „Lituanicos” vyrų komanda žaidė antrąsias pavasario rato „Metropolitan” lygos rungtynes. Ji šį kartą įmušė 2 įvarčius (jų autoriai – Linas Jakovlevas ir Svajūnas Jablonskis), bet jų nepakako taškams laimėti, nes mūsiškių varžovai į savo sąskaitą įsirašė 3 taškus.

Blogiausiai mūsiškiai sužaidė pirmąjį kėlinį, kurį „Vikings” baigė 2:0 savo naudai. Jau 20 minutę varžovai įvarčiu iš arti nuginklavo šį kartą vartus gynusį Algirdą Zamaļaitį. Po kiek laiko visiškai nedengiamas „Vikings” puolėjas iš kairiojo krašto „įsodino” ir antrąjį įvartį.

Tačiau po pertraukos lietuviai atsigavo ir jau dešimtąjį antro kėlinio minutę L. Jakovlevas rezultata sušvelnino – 1:2. Bet po penkių minučių mūsiškių vartininkas nedovantotinai suklydo – nubėgo toli nuo vartų. Tuo pasinaudodamas „Vikings” futbolininkas iš toli pasiuntė kamuolį į tuščius vartus. Nors 30-ąją minutę Svajūnas Jablonskis mūsiškiams pelnė antrąjį įvartį, bet tai lietuviams jau neatnešė pergalės.

Tiesa, rungtynių pabaigoje lietuviai žaidė pakiliai ir turėjo progų įmušti įvartį, tačiau rezultatas išliko nepasikeitęs. Čia mūsiškiams nepagelbėjo teisėjas, kuris neskyrė 11 m baudinio už „Vikings” žaidėjo ranka paliestą kamuolį.

Lietuvių komandoje be jau minėtų futbolininkų dar žaidė Mindaugas Palaima, Giedrius Žutautas, Algis Župerka, Mindaugas Leseckis, Edvinas Trinkūnas, Shmun Leschkies, Juan Tamayo, Laimonas Bytautas, Jose Tamayo, Anatolijus Vasilevskis, Jonas Januševičius ir Ernestas Urbanas. Dalis šių žaidėjų buvo iš dublerių komandos, nes neatvažiavo bent trys turėję žaisti pajėgesni futbolininkai.

Po pralaimėtų rungtynių prieš „Vikings” „Lituanicos” žaidėjai buvo gerokai **E. Šulaičio** nuotr.

A. Skerla žais Lenkijos futbolo taurės baigiamosiose varžybose

Andrius Skerla, Lietuvos futbolo rinktinės futbolininkas, šiuo metu Balstogės „Jagiellonia” vienuolikės narys, kartu su šia komanda iškopė į Lenkijos futbolo taurės baigiamąjį ratą. Jis šias svarbias rungtynes žais gegužės 22 d. su Ščecino „Pogon” komanda.

Balstogės futbolininkai pirmame pusfinalio susitikime su Gdanskio „Legia” išvykoje laimėjo 2:1, o namuose baigė lygiosiomis – 1:1 ir po 21 metų pertraukos pateko į baigiamąjį ratą.

Varžomasi dėl F. Torres

Anglijos futbolo klubo Londone „Chelesa” savininkas Rusijos žydas R. Abramovič, atrodo, turi daug pinigų. Jis iš „Liverpool” klubo nori nusipirkti ispaną Fernando Torres, kuris atstovauja ir Ispanijos rinktinei. R. Abramovič ispanui siūlo 50 mln. svarų sterlingų.

Tikimybė, kad F. Torres gali pereiti į kitą klubą, yra didelė, nes „Liverpool” praradę viltis kitą sezoną žaisti UEFA Čempionų lygoje. Šiuo futbolininku taip pat domisi ir kita stipri Anglijos komanda „Manchester City”.

O pats futbolininkas F. Torres šiuo metu yra patyręs traumą ir ją gydosi. Nežinia, ar jis galės atstovauti Ispanijai Pasaulio pirmenybėse Pietų Afrikoje, kurios prasidės birželio mėnesį. Jis tikisi į rinktinę įsijungti kiek vėliau.

M. Malinausko nesėkmė

M. Malinauskas, kuris gina Vengrijos aukščiausios lygos „Diosgyori” komandos vartus, baigė sezoną anksčiau negu buvo numatęs. Praėjusį sekmadienį rungtynėse su „Zalaegerszegi”, kuomet rezultatas buvo 0:3, lietuvis stengėsi komandos vartus apginti dar nuo vieno įvarčio. Mindaugas susidūrė su varžovų puolėju ir jam lūžo kaukolės kaulas. Lietuvis ant žolės išgulėjo apie 5 minutes.

D. Česnauskis žais Graikijoje

Lietuvos futbolo rinktinės saugas Deividas Česnauskis pasirašė sutartį su vienu iš pajėgiausių Graikijos klubų „Aris” ir jame runtyniaus kitą sezoną. Iki šiol jis atstovavo kitai Graikijos vienuolikei – „Ergotelis”, kuri Graikijos pirmenybės baigė 11-oje vietoje. „Aris” stovėjo 5-oje vietoje ir užsitikrino vietą Graikijos taurės baigiamajame rate.

Beje, „Aris” yra senas klubas, įsteigtas 1914 metais. 2008–2009 m. sezone jis dalyvavo UEFA taurės pirmenybių baigiamosiose rungtynėse.

„Fire” pakilo į trečią vietą

Čikagos „Fire” profesionalų komanda sugriebė dar vieną tašką (sužaidė lygiosiomis su „Chivas USA”) ir šiuo metu užima Rytų konferencijos III vietą. Čikagiečiai turi 8 taškus ir 8:6 įvarčių santykį. „Fire” yra iškovojo 2 pergalės, turi tiek pat pralaimėjimų bei lygiųjų.

Deividas Česnauskis

LIETUVOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO GIMTADIENIS

Prieš metus, balandžio 30 dieną, Seimas priėmė ir patvirtino Mokslo ir studijų įstatymą. Per šį laiką akademinė bendruomenė, Švietimo ir mokslo ministerijos pareigūnai ir visi tie, kuriems rūpi Lietuvos aukštojo mokslo ateitis, dalyvavo daugelyje diskusijų, vieni kitiems pateikė šimtus pasiūlymų. Prieštarai nusiteikę – rengė akcijas, protestus, kitokiais būdais stengėsi sutrukdyti reformai ar bent sukelti abejonių ją. Tačiau nepaisant šių pastangų, reformai duotas postūmis ir ji kol kas sėkmingai juda į priekį. Apie tai, kokia dabartinė aukštojo mokslo padėtis, ką pavyko pasiekti per pirmuosius Mokslo ir studijų įstatymo metus, „Bernardinams“ pasakojo Švietimo ir mokslo viceministrė Nerija Putinaitė.

– Prieš metus Seimas priėmė Mokslo ir studijų įstatymą, kuris yra visos Aukštojo mokslo reformos pamatinis dokumentas. Ar galite šiandien teigti, kad patvirtino su šiuo įstatymu siejami lūkesčiai, ar jis tapo reikalingo posūkio pradžia?

– Tai, ko buvo tikimasi iš šių metų, lūkesčius viršijo: baigti jungti institutai, kas praėjusios Vyriausybės nutarimuose buvo numatoma padaryti tik iki 2011 m. vidurio, pataisytos Struktūrinių fondų programos, nukreipiant jas reformos reikmėms, patvirtintos pagrindinės poįstatyminės tvarkos. Daug poįstatyminių teisės aktų dėl stipendijų, dėl paskolų, taip pat mokslinės veiklos vertinimo tvarkos patvirtinti kaip pereina mieji. Suvokiame, kad tai dar ne pabaiga, nes reikės tobulinti kai kurias studentų priėmimo tvarkas, atsižvelgiant į šių metų stojimus. (...) Siekiame, kad viskas atlieptų akademinės bendruomenės lūkesčius, kad sistema taptų funkcionali ir joje visi žinotų, kokios yra jų atsakomybės, pareigos ir teisės.

(...)

– Tik priėmus Mokslo ir studijų įstatymą, daugeliui „užkluvo“ kelios įstatymo normos, ir jie pradėjo tvirtinti, jog visa reforma netinkama. Buvo netgi pasiūlymų, kuriais siekta sustabdyti Mokslo ir studijų įstatymo galiojimą. Galbūt tai galima vadinti nepagrįsta, priešiška ir kovinga kritika. Kaip manote, ar tokių kritikuotojų, aukštojo mokslo reformai išibėgėjus, sumažėjo?

– Iš dalies tai galime vadinti studentų nerimu. Tačiau esame dėkingi tiems, kurie nerimauja atvirai, norėdume, kad tai nevyktų uždarose grupėse. Studentai ar studentų organizacijos yra pateikusios daug konkrečių pasiūlymų ir tai daro ganėtinai dažnai. Kartais ir viešai kas nors aštriau pasisako, ir tai visuomenėje nuskauba daug dažniau ir daug plačiau nei detalios pastabos, pasiūlymai į kuriuos mes reaguojame nedelsdami.

Manau, jog dabar bendradarbiavimas gana konstruktyvus, tačiau reikia nepamiršti, kad ne viskas ir nuo ministerijos priklauso. Reforma sutapo su pasauline ekonomine krize ir tai lėmė dėstytojų atlyginimų, kai kurių aukštųjų mokyklų biudžeto sumažėjimą. Tačiau netrukus aukštąsias mokyklas pasieks Struktūrinių fondų lėšos, kurios bus paskirtos būtiniausiomis veikloms: ir vidinės

struktūros, ir programoms pertvarkyti, bus įrengtos naujos modernios auditorijos su įvairiais imitaciniais mokymo mechanizmais, nauja studijų įranga.

Jau kitą savaitę skelbsime kvietimą steigti jungtines studijų programas: aukštosios mokyklos bus skatinamos rengti bendras su užsienio mokyklomis studijų programas, bus skirta lėšų studentų siuntimui į partneriaujančius universitetus. Reikia tikėti, jog matant tokią naudą ir kritikos bus mažiau. Beje, visi žinome, kad reforma nukreipta į kuo didesnes galimybes geriausiems, ir tai tikriausiai nepatinka kai kuriems pavieniems asmenims, neįveikiantiems keliamų reikalavimų.

Švietimo ir mokslo viceministrė Nerija Putinaitė

– Ar nekyla dvejonių dėl kurių nors įstatymo nuostatų?

– Man atrodo, kad dar ne visos įstatymo nuostatos esame išnaudoję, nes dar ne visos reikalingos tvarkos patvirtintos. Įstatymas labai daug ką keičia, tačiau pirmiausia reikėtų pažiūrėti, kaip jis veikia, o paskui jau galėtume spręsti, kurios nuostatos stabdo konkrečius procesus. O įstatymas parašytas gana aiškiai, jis remiasi bendraisiais principais, yra nuoseklus ir darnus. Be to, nereikia užmiršti, kad įstatymas yra Seimo sprendimu priimtas, dėl jo vyko labai didelių diskusijų Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitete, svarstant įstatymą visuomenė pateikė daugiau nei 6 tūkst. pasiūlymų. Šiuo metu ministerijai, kiek tai jos kompetencija, tenka uždavinys nuostatas įgyvendinti, parengti kuo kokybiškesnius poįstatyminius aktus.

– Kada tikėtės pamatyti kokybės pokyčių?

– Šiandien, praėjus metams po Mokslo ir studijų įstatymo priėmimo, kaip tik keliamas kokybės klausimas, ir tvirtinama, kad rimtų kokybinių pokyčių nepastebėta. Tačiau metai tokiems pokyčiams atsirasti yra per trumpas laikas. Kaip mes ir spėjome, pirmi reformos rezultatai, pirmi kokybiniai pokyčiai bus matomi 2011 m., o 2012 m. viduryje bus galima pasakyti, ar visi pertvarkymai, naujos tvarkos, pagal kurias vykdomos studijų programos, duoda tokių rezultatų, kokių tikimės. Tada galėsime sakyti, kad tam tikrose kryptyse kokybiniai pokyčiai aiškūs, kitose – galbūt šlubuoja, reikėtų kažką keisti. Net ir dabar keičiama labai daug: rengiama aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarka, kuri leis nustatyti, kurios aukštosios mokyklos yra silpnos, kurias galbūt reikėtų reorganizuoti, o kurioms būtų patarta pačioms persitvarkyti. Kokybės priežiūros mechanizmai jau pradeda veikti.

Kalba – gyvoji Tautos dvasia

EDMUNDAS SIMANAITIS

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena – gegužės 7-oji – ypatin-gai svarbi lietuviybės kalendoriuje. Rusų carinė valdžia siekė su šaknimis išrauti lietuvių siekį atkurti Lietuvos valstybę. Maža to, buvo mėginama lietuviams uždrausti kalbėti ir rašyti gimtąja kalba. Nepamirštas metas, kai Lietuvos vardą viešai vartoti buvo griežtai draudžia-ma. Lietuvių etninės žemės buvo pavadintos Rusijos imperijos kraštu – „Severo zapadnij kraj“. Neturėjo likti vietos nei Lietuvos vardui, nei lietuviškam raštui, nei lietuvių kalbai. Buvo atkakliai mėginta įbrukti rusišku raidynu leidžiamą lietuvišką spaudą ir knygas. Nepavyko. Okupantas aiš-kiai suvokė gimtosios kalbos reikšmę tautai, kurią imperinė politika pasmerkė išnykti. Bergždžios pastangos – pasmerktoji tauta ne tik išsaugojo kalbą, raštą, spaudą, bet ir valstybingumą atkūrė, beje, ne vieną kartą.

Verta spaudos dienos proga pasklaidyti ne tik oficialiosios spaudos lei-dinius, bet ir pogrindžio spaudą. Štai keletas citatų iš 1977 m. vasario 16 d. išleisto pogrindinio laikraščio „Aušra“ Nr. 5 (45). Kreipimesi į Italijos, Prancūzijos ir Ispanijos kompartijų vadovus Enriko Belinguerą, Žoržą Marse, Santjago Kariljo buvo rašoma: „1976 m. spalio mėn. antroje pusė-jė per Lietuvą nusirito nauja kratų, areštų ir tardymų banga. (...) 1976 m. spalio 19 d. vėlyvą vakarą buvo suimti ir uždaryti Vilniaus saugumo požemiuose du vilniečiai – kovotojai už žmogaus teises: Jonas Matulionis ir Vladas Lapienis. (...) Abu šie žmonės reikalavo Lietuvos tikintiesiems tokių teisių, kurios neginčijamai pripažįstamos demokratinėse šalyse bet kokių įsitikinimų žmonėms. Kaip sužinota, kratos metu konfiskuota kele-tas ‘LKB Kronikos’ numerių bei A. Solžencyn ‘Gulago salynas’ lietuvių kalba. Ši literatūra ir yra pagrindinė kaltinamoji medžiaga. Lietuvos vi-suomenė yra nustebinta šitokių kaltinimų nepagrįstumu. (...) Mes norime tikėti, kad Vakarų šalių komunistai suras laiko ir galimybių išsamiau susi-pažinti su mūsų skaudžiomis problemomis ir išties mums pagalbos ranką dėl mūsų tauriausių žmonių išgelbėjimo.”

Sovietmečiu „Gulago salynas“ buvo bene labiausiai ieškoma ir skaito-miausia pogrindžio knyga. Ją išgarsino užsienio radijo balsai. Ne visiems norintiems tuomet pavyko ją perskaityti. Knygos autoriaus, Nobelio pre-mijos laureato A. Solženicyn padaryti komunizmo sistemos analitiniai apibendrinimai priskirtini bolševizmo kritikos klasikais. „Kai dėl A. Solže-nicyn ‘Gulago salyno’, tai niekas kitas taip, kaip Lietuvos gyventojai ne-gali taip įsakmiai paliudyti, koks šiame veikale pateikiamų faktų tikru-mas. Ne kas kitas, o sovietiniai tankai 1940 m. birželio 15 d. sutrypė na-cionalinį suverenumą, jos ekonominį ir kultūrinį gyvenimą pavertė nuo-latiniu chaosu. Nuo tos dienos tikruoju Lietuvos šeimininku tapo Maskva, o keletas šimtų Lietuvos komunistų, kurių didesnę dalį sudarė tautinės mažumos, buvo pakviesti talkininkauti ardomajam darbui,” – rašo straip-snio autorius (ar autoriai?), pasivadinęs slapyvardžiu „Lietuviai”.

Tame pačiame „Aušros” numeryje rašoma ir apie kitą, ne mažiau reikšmingą spaudos leidinį: „Kas yra LKB Kronika”? „Tai Lietuvos kata-likų informacinis biuletėnis, skelbiąs objektyvius ir patikrintus Lietuvos katalikų persekiojimo faktus. Kadangi ne tik katalikų, bet ir jokia kita nekomunistinė spauda Lietuvoje draudžiama, ‘LKB Kronika’ yra leidžia-ma pogrindyje. Beje, Lietuvoje sunkiai gaunama ir Vakarų kompartijų pe-riodinė spauda. Jos po keliolika numerių parduodama tik didesniųjų mies-tų pagrindiniuose spaudos kioskuose.”

Sovietmečiu lietuviškoji spauda bylojo, kad išlaikomas okupanto poli-tikos tęstinumas, kad lietuvių kalbos ir spaudos vaidmuo atvirai neneigia-mas, tačiau kryptingai derinamas su rusakalbe spauda. To meto pogrind-žio spauda drąsiai ir taikliai kėlė tautines ir pilietines aktualijas. Lietu-vos Sąjūdžio (LS) taryboje teko dirbti su kun. Pranu Račiūnu ir kun. Vac-lovu Aliuliu, kur svarstėme moralės, pilietiškumo klausimus, rengėme Sąjūdžio dokumentus šiomis temomis. Deja, kunigas P. Račiūnas mirė 1997 m. Žinojau, kad velionis sovietmečiu buvo atgaivinęs laikraščio „Aušra” leidybą. Dabar, sklaidydamas pogrindžio spaudos leidinius, ap-gailestauju ir kremtuosi, kad Atgimimo ir Sąjūdžio metais šia tema su juo nesugalvojau nuodugniau pasikalbėti.

– Kaip vertinate tai, kad net 11 studijų programų aukštosiose mokyklose buvo sutrumpintos iki 3,5 metų? Ar tai nėra studijų kokybės aukojimas?

– Siekiame, kad visos vykdomos programos atitiktų joms keliamus kokybės reikalavimus. Mokslo ir stu-dijų įstatyme numatyta, kad studijų programų kreditų skaičius turėtų bū-ti ne mažesnis kaip 120 ir ne didesnis kaip 160 kreditų. Neseniai patvirtin-ti bendrieji reikalavimai pirmos pa-kopos studijų programoms numatė, kad mažiausias kreditų kiekis uni-versitete yra 140 , o kolegijose – 120

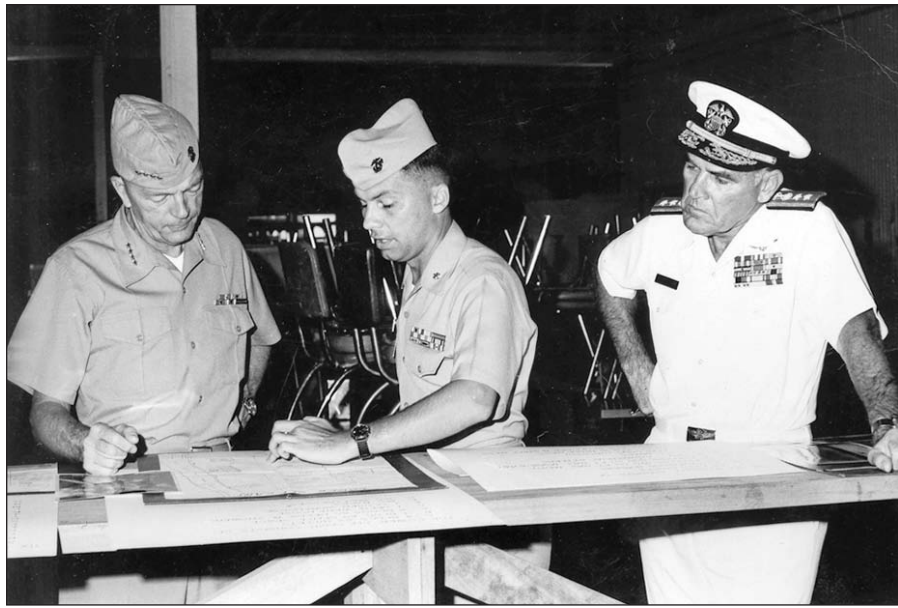
kreditų. (...) Yra numatyta ir galimy-bė gauti antrą kvalifikacinį laipsnį. (...)

– Ministerija stebi padėtį ir poslinkius darbo rinkoje, numato, kokių specialistų Lietuvai reikės daugiau, remia mokslo ir verslo slėnių kūrimąsi, gal galė-tumėte įvardyti svarbiausias sri-tis – kokių specialybių specia-listų Lietuvai reikės daugiau nei jų turime dabar?

– Reikėtų peržiūrėti žemės ūkio specialistų rengimą. Turime duome-nų, kad reikia **Nukelta į 9 psl.**

Ltn. D. Nargelė kalnuose prie Da Nang, Vietname, 1965 m.

JAV marinių generolas L. Chapman, Lt. D. Nargelė ir JAV laivyno admirolas C. Lambert 1970 m. Subic Bay bazėje, Filipinuose.

Nesibaigiantis Šaltasis karas

GEDIMINAS INDREIKA

Gyvename pokolonijiniame amžiuje, kada rytinė Europa dar niekad nebuvo tiek laisva ir demokratiška, kaip šiandien. Buvusieji priešai, JAV ir Rusija, ką tik Prahoje pasirašė branduolinių ginklų mažinimo sutartį. Tačiau, anot ltn. pulkininko, JAV marinių veterano Dominiko G. Nargelės, nuo 1999 metų šaltasis karas vėl tęsiasi. Rusijos valdančiųjų oligarchų luomas, diriguojamas premjero Vladimir Putin, sutelkė buvusias saugumo tarnybų jėgas ir iš naujo vykdo valstybės „FSB-fikaciją“. Žmogaus teisės Rusijoje apribojamos, buvusi nešališka žiniasklaida dabar valdoma valdžios.

Vėliausioje D. Nargelės knygoje „Endless Cold War“ („Nesibaigiantis šaltasis karas“), išleistoje 2009 m., autorius iškelia penkis taktikos būdus, kuriais Rusija kursto naują šaltąjį karą: 1. Piniginiai kyšiai; 2. Gamtos ištekliai, naudojami ekonominiam dominavimui; 3. Diplomacija, naudojama bauginimui; 4. Modernios ginkluotės ir branduolinės technologijos pardavimas teroristams ir 5. Žiniasklaida, naudojama neteisingai informuoti visuomenę, susilpninti politinius varžovus.

Prieš mėnesį įvykusį sprogdinimą Maskvos metro stotyje JAV žiniasklaida pristatė kaip dviejų musulmonių šiaurės Kaukazo teroristų vardų įvykdytą išpuolį. Maskvos valdžia teigia, jog sprogdinimą įvykdė

banditai. Nargelė cituoja britų žurnalistą Edward Lucas, pasak kurio, įvykus panašiam išpuoliui Maskvoje 1999 m. rugpjūčio 31 d., Putin apkaltino Čečėnijos laisvės kovotojus. Iš tiesų, sprogdinimas buvo pačios Rusijos padiktuotas ir sąmoningai įvykdytas, kad visuomenė pasipiktintų tarimui „čečėnų terorizmu“ ir būtų duotas pretekstas karui prieš nepriklausomybę pasiskelbusią Čečėnijos Respubliką.

Rusija siekia suskaldyti Europos Sąjungą ir sustabdyti NATO plėtrą, rašo D. Nargelė. Prieš puolant Gruziją 2008 metais, Rusija vykdė sudėtingą propagandos agitaciją prieš Gruzijos valdžią. Žadėdama finansines lengvatas, Rusija masiškai išdavinėjo rusų pasus Gruzijos piliečiams. Rugpjūčio 7 d. apie 20,000 rusų kareivių, 500 tankų su 600 lėktuvų palyda užpuolė nepriklausomą Gruziją. Dvi Gruzijos provincijos dar ir šiandien tebėra rusų okupuotos.

Rusija ruošiasi galimam konfliktui su Ukraina. Pasak Nargelės, 2009 m. Rusijos pasai buvo išduoti 7 milijonams žmonių Ukrainoje. NATO narės Prancūzijos prezidentas Nicolas Sarkozy sutiko Rusijai parduoti karinį puolamąjį laivą „Mistral“. Baltijos valstybės nerimauja, kad Rusija šį laivą gali panaudoti plečiant savo įtaką Baltijos jūroje. Tačiau D. Nargelė tikina, jog laivas „Mistral“ yra per didelis kariniams tikslams Baltijos jūroje ir, jei Rusija jį įsigytų, veikiausiai nebūtų panaudotas prieš Lietuvą. Di-

JAV Marinių 233 metų sukakties puotoje, įvykusioje 2008 m. St. George, Utah (iš k.): serž. Ken Olsen, ltn. pulk. Roger Clawson, knygos autorius, ltn. pulk. D. Nargelė ir ltn. pulk. William Toole.

desnė gresmė Lietuvai būtų didėjanti energetinė priklausomybė nuo Rusijos šaltinių.

Lietuvos piliečiai nepasitiki JAV įsipareigojimu ginti rytų Europą, iš dalies dėl nutrauktų „Amerikos balso“ ir „Laisvės radijo“ programų. Rusijos žiniasklaida ir jos padalinys „Baltijos TV“, o internete „Russia Today“ žinios atkakliai formuoja neigiamą Amerikos įvaizdį lietuviams. Aš pats žiūrėjau per „Youtube“ melagingą „Russia Today“ video apie tariamus JAV įkurtus kalėjimus rytų Europoje. Jame buvęs prezidentas Rolandas Paksas skundžiasi, kad jam būnant prezidentu Lietuvos valstybės saugumo ministras jo prašęs leidimo įkurti Centrinės žvalgyvos valdybos (CŽV) kalėjimą Lietuvoje. Mano nuomone, dar ir šiandien R. Paksas tarnauja Rusijos propagandos tikslams ir galbūt yra Maskvos užverbuotas ir finansiškai remiamas.

Tiems, kurie nėra skaitę pirmosios D. Nargelės knygos „From Immigrant to U.S. Marine“ (Nuo imigranto iki JAV marino), galbūt bus įdomu paskaityti santrauką iš jo asmeninio Vietnamo karo dienoraščio (1965–1969 m.) naujausios jo knygos šeštame ir septintame skyriuose. „Endless Cold War“ plačiau aprašytos 1950–1953 metų Korėjos karo aplinkybės ir Sovietų Sąjungos ir Kinijos pastangos įtvirtinti komunistų rytų Azijoje.

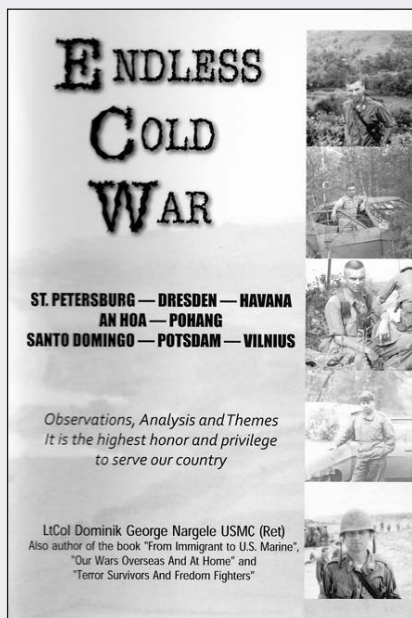
Šiaurės Korėjos kariuomenė su Sovietų Sąjungos parama įsiveržė į Pietų Korėją, puldama rusų „Mig“ naikintuvais. Prezidentas Harry Truman įsakė JAV oro ir marinių pajėgoms padėti P. Korėjai atremti agresorių. 1950 liepos 7 d. pirmieji JAV

kariai desantininkai, lėktuvais atskraidinti, susirėmė su komunistais prie Hano upės. Kare žuvo apie 30,000 amerikiečių karių ir 45,000 pietų korėjiečių.

1978 m. ltn. pulk. Nargelė buvo paskirtas Marinių amfibinės brigados (MAB) antruoju vadu, vadovaujant generolui W. H. Rice rytų Azijoje. MAB įkurta Okinavoje būtų pirmoji laisvės gynėja įvykus puolimui iš komunistinės Šiaurės Korėjos. D. Nargelės brigada laivą „Blue Ridge“ atplaukė į Pietų Korėjos miestą Pohang atlikti karines pratybas, kai juos netikėtai užklupo vėtra. Jie išsilai-pino krante ir kartu su Pietų Korėjos mariniais iškeldino tankus ir kitą ginkluotę iš laivų.

Iki pastarųjų metų palyginti mažai buvo žinoma apie slepiamus komunizmo nusikaltimus, kadangi Rusijos KGB archyvai tik neseniai tapo prieinami. Tačiau Kinijos, S. Korėjos ir Kubos archyvai vis dar tebėra įslaptinti. Pasaulis žino apie fašistų nacių nusikaltimus – Lenkijoje, buvusioje vokiečių nacių koncentracijos stovykloje, įkurtas muziejus. Kodėl mes nereikalaujame, kad Sibiro gulago stovyklose būtų įkurtas panašus muziejus, sovietų nukankintiems milijonams pagerbti?

2007 m. birželio mėnesį JAV sostinėje Washington, DC buvo atidengtas paminklas komunizmo aukoms prisiminti. Tai yra pirmoji būsimo muziejaus ir tyrimo centro, skirto komunizmo nusikaltimams žmonijai studijuoti, stadija. Planuojama įkurti ir internetinį muziejų „Nexus“, kuriame būtų informacija apie komunistų įvykdytą tautų genocidą ir jų pavergtų tautų istoriją.

„Endless Cold War“ yra 220 puslapių, gausiai iliustruota. Tai jau ketvirta D. Nargelės knyga. (Plačiau ltn. pulk. D. Nargelės biografija „Drauge“ aprašiau 2008 m. rugpjūčio 2 d. straipsnyje „Teroro liudininkai ir laisvės kovotojai“.) Už tarnystę Vietnamo kare D. Nargelė apdovanotas JAV „Purple heart“ medaliu, Pietų Vietnamo Respublikos Kryžiaus ordinu ir JAV laivyno „Combat V“ medaliu. Sulaukęs pensijos, D. Nargelė skaitė paskaitas JAV Marinių veteranų konferencijose, Capitol Hill Executive Service Club suvažiavime ir kituose susibūrimuose.

Daugiau informacijos apie D. Nargelės knygas, jas užsisakyti galima internete www.dominiknargele.com ir leidykloje www.authorhouse.com

NUOMONĖ

JAV federalinės valdžios skola ir būdai ją sumažinti

VLADAS SINKUS

Šiuo metu JAV federalinės valdžios skola siekia daugiau nei 12 trilijonų dol. arba 84 proc. visų vidaus metinių pajamų (gross domestic product – GDP). Tą skolą padalinus iš šalies gyventojų skaičiaus, išeina 40,000 dol. kiekvienam JAV gyventojui (vyrui, moteriai ir vaikui). Kas ir kada daugiausiai tą skolą padidino?

Tai įvyko, kai Amerikos prezidentai, norėdami pagerinti gyventojų gyvenimus, sumažino pajamų mokesčius, bet nesumažino valdžios išlaidų. Žmonių gerovė kilo kaip ant mielių, tačiau, kaip patarlė sako: „Skola – ne rona, neužgis.“ GDP daugiausiai padidėjo šių Amerikos prezidentų laikais: 1. Ronald Reagan – 20 proc.; 2. George H. W. Bush (tėvo) – 12 proc. ir 3. George W. Bush (sūnaus) – 18 proc.

Valdžios skoliniojai: 1. Social Security ir kiti fondai – 37 proc.; 2. Kinija, Japonija ir kitos valstybės – 29 proc.; 3. Kiti privatūs skoliniojai – 34 proc.

Yra keletas būdų skolą sumažinti, deja, tik vienas iš jų nėra skausmingas.

1. Padidinti mokesčius arba sumažinti paslaugas (Social Security, „Medicare“, „Medicaid“). Tačiau sumažinti tas paslaugas nėra lengva, nes jos įteisintos įstatymu, nebent reikėtų pakeisti įstatymą. Padidinti mokesčius politiškai labai sunku.

2. Infliacija. Tai sumažintų skolų vertę, nors labai supykdytų užsienio ir vidaus skoliniojus, taip pat nukentėtų pensijos.

3. Bankroto (default) paskelbi-

mas būtų mažiausiai priimtinas, nors tai atsitiko Argentinoje ir Rusijoje. Jei tai įvyktų Amerikoje, tai būtų pasaulinė finansinė katastrofa.

4. Ekonominis augimas padidintų valdžios pajamas, o tai padėtų valdžiai išmokėti skolas. Tai – kiekvieno politiko svajonė. Kada tas įvyks, to niekas nežino. Kaip pasakė vienas ekonomikos žinovas, gal mūsų anūkai išmokės tas skolas.

JAV Sveikatos draudimo išlaidos

JAV sveikatos draudimo išlaidos prieš sveikatos draudimo reformą siekė 16 proc. GDP. Valdžios administracinės išlaidos šiuo metu yra 7 proc. (privatų draudimo kompanijų administracinės išlaidos siekia 20 proc.). Pagal dabartinį valstybės draudimo planą, šios išlaidos 2017 metais sieks 20 proc. GDP. JAV daugiau nei 40 mln. gyventojų neturi sveikatos draudimo.

Palyginimui pateikiu kitų valstybių draudimo išlaidas, kaip procentą visų valdžios vidaus metinių pajamų: JAV – 16 proc.; Šveicarija – 11 proc.; Vokietija – 10 proc.; Kanada – 9 proc.; Švedija – 9 proc.; Norvegija – 8 proc.; Anglija – 8 proc.; Japonija – 8 proc. ir Lenkija – 6 proc.

Kaip matome, šių valstybių sveikatos draudimo išlaidos yra vos pusė JAV draudimo išlaidų, nors jos teikia visuotinį sveikatos draudimą. Ten žmonės yra sveikesni, ilgiau gyvena. Ar Amerikai pavyks sumažinti sveikatos draudimo išlaidas? Pagyvensim, pamatysim.

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais: redakcija@draugas.org dalia.cidzikaite@gmail.com

LAIKAS PRIPAŽINTI IR PRISIPAŽINTI

Lino Sidrio, MD mintys apie šventovių lankymą ir pamaldumą yra labai teisingos („Draugas“ 2010 m. balandžio 8 d.). Jis pats yra pavyzdys visiems tikintiesiems, kaip katalikai turi atlikti savo pareigą Dievui ir Bažnyčiai. Pasiiekti tokių pamaldumą ne visi pajęs. Jeigu mūsų parapijiečiai turėtų bent dalelę L. Sidrio pamaldumo, žemėje būtų rojus.

L. Sidrys teisingai pastebėjo, kad parapijas išlaikys tik tikintieji, lanką ir aukoją saviesiems Dievo namams – parapijai. Neužtenka pasirodyti tik per didžiąsias šventes, bažnyčias, negalint jų lankyti kitomis dienomis, reikia lankyti bent kas sekmadienį.

Sraipsnio autorius lyg ir meta kaltinimą ankstyvesniems lietuviams už arkivyskupo Brunono ir jo palydovų nužudymą, neatsižvelgdamas į to meto sąlygas ir priežastis, privedusias prie šio nelemto įvykio.

Svarbiausia to įvykio priežastimi reikėtų laikyti pačių krikščionybę nešusių asmenų norą visus pagonis prievarta padaryti krikščionimis ir užgrobti jų žemes. Katalikybės skleidėjai ėjo paskui okupantus. Jau to meto lietuviai buvo krikštytojų daromi vergais, žudant vaikus ir moteris, deginant jų gyvenvietes. Reikėtų kaltinti ir patį arkivyskupą Brunoną, nemokėjusį prieiti prie žmonių, nukentėjusių nuo krikščionybės skel-

bėjų. Iš šiais laikais katalikai yra nukentėję nuo neteisingai pasielgusių kunigų, vyskupų. Katalikų Bažnyčiai padaryta didžiulė žala.

Kyla klausimas, kodėl L. Sidrys kunigo Jono Gutausko parašytą knygutę „Krikščionybė Lietuvoje“ lituanistinės mokyklos mokiniams laiko netinkama viešam naudojimui? L. Sidrys mano, jog todėl, kad kun. J. Gutauskas rašo, kad lietuviai „pagonys“ mylėjo vieni kitus, meilė viešpatavo tarp brolių ir seserų. Kad jie apskritai kiekvieną žmogų gerbdavo, gyveno taikoje, o tai, jo nuomone, sukelia priešingumą katalikų tikėjimui, kuris atkeliavo kardo pagalba.

Reikia manyti, kad šių dienų misionieriai „pagonių“ kraštuose nesima kalavijų ir neverčia vietinių tapti krikščionimis. Viskas įvykdoma meile, nuolankumu, taip, kaip mokė pirmieji Kristaus apaštalai. Kristus yra sakęs: „Kas su kardu kovoja, tas nuo kardo ir žūva.“

Gal Šventoji Dvasia norėjo parodyti to meto krikščionybės skelbėjams, kad jie elgiasi ne pagal Kristaus mokslą? Meilė gimdo meilę. Į naujai skelbiamą religiją einama su ištikimumu, kad ji yra geresnė už turimąją. Tai ilgai trunkantis auklėjimas.

Antanas Pauzuolis,
Chicago, IL

KAIP MES KALBAME (ARBA DAR KARTĄ – KUR DINGO AURELIJA?)

Reikia atidžiai kovoti ne tik prieš visokius kalbos barbarizmus, bet ir budėti, kad modernizmai ir kitokie „-izmai“ neištumtų į naišlaitynus tikros senovės lietuvių kalbos. Pvz., vienas kovo 6 d. Chicagos „Draugo“ kultūros priedo straipsnis paminėjo „elitus ir liaudį“. Bet mūsų archeologiniai tyrinėjimai išaiškino, kad mūsų protėvių laikais nebuvo jokios „liaudies“. Tada taip, kaip ir dabar Lietuvoje, žmonės buvo skirstomi į du luomus, kurie vadinosi „elitas“ ir visi kiti – „runkeliai“. Prieš gal kokius šimtą metų vieno lietuvio agronomo Kaune išleistoje knygelėje rašoma, kad:

Runkelių žolienojai galima kiau-lėms šerti tik runkeliam jau suaugus, kitaip nes (ar tikrai nes, gal „mes“?) sutrukdytume runkelių augimą. Šitų augalų lapai taip pat yra labai vandeningi ir mažai maistingi, ir jie šerti reikia kartu su bulbėmis ir sėleno-

mis. Jei vienai kiaulei per dieną sušeriami daugiau, kaip 5–6 sv. runkelių lapų, tai naudinga duoti joms kartu sutrupintos kreidos, nes nuo runkelių lapų kiau-lės labai lengvai apserga greitąja (vidurių paleidimu).“

Reiškia, kad jau tada buvo ne tik kalbama ir rašoma apie runkelius, bet ir žinoma, kad su runkeliais bendraujant reikia atsargiai laikytis kai kurių taisyklių.

Bet turime dar vieną klausimą. Mums buvo išaiškinta, kas dabartinėje Lietuvoje yra elitas ir kas yra runkeliai. Bet kas ten tos kiau-lės? (Mes manome, kad tos kiau-lės – tai turbūt ypatinga elitų grupė, kuriai priklauso visi Seimo nariai. Todėl, turint reikalų su seimūnais, yra būtina tai daryti tiktai su pilnomis kišenėmis trupintos kreidos. Seimo „greitoji“ ne juokai!)

KDVK Įgaliotinis
San Francisco, CA

Seimo frakcija.

MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIO LAIDOS

2711 W. 71st Street, Chicago, IL 60629

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
klauskite seniausios Amerikoje
lietuviškos radijo laidos

Tel. 773-476-2242

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com

KLaidų atitaisymas

Elvyros Vodopalienės straipsnį „LDD metinė tradicinė vakaronė“ (2010 m. balandžio 20 d.) palydinčioje nuotraukoje parašytos ne tos pavardės. Nuotraukoje su dviem mote-

rimis yra nufotografuotos „samčio“ šeimininkės: Aldona Česnaitė (kairėje) ir Loreta Kynienė, o ne Liūda Petkuvienė ir Elena Jasaitienė. Atsiprašome.

Beatos Čiurlionienės straipsnyje apie naują Cleveland choro „Exultate“ kompaktinę plokštelę („Draugas“ 2010 m. balandžio 21 d.) klaidingai

nurodyta plokštelės persiuntimo kaina. Ji yra ne 20, o 2 dol. Tad plokštelė su persiuntimu kainuoja 17 dol.

Antano Pauzuolio komentaro „Mūsų išeivijos jaunimas“ („Draugas“, 2010 m. balandžio 28 d.) sakinyse „Vienoje berniukų stovykloje jos viršininkas turėjęs patirti pažeminimą, kada tuntininkų paskirtas asmuo, atstovavęs stovyklai ir valstijos

sveikatos skyriui, pasijuto visagaliu prokuroru, policininku ir pradėjo ‘šeimininkauti’ berniukų stovyklavietėje...“ turėtų būti: „pasijuto visagale prokurore, policininke ir pradėjo ‘šeimininkauti’ berniukų stovyklavietėje“.

Redakcija

Vilnius, gegužės 6 d. (ELTA) - Prezidentė Dalia Grybauskaitė, priimdama projekto „Lietuvos tūkstantmečio vaikai“ nugalėtojus, pasidžiaugė, kad jie savo darbštumu, sumanumu ir žinių troškimu parodė visai Lietuvai, kaip svarbu yra siekti žinių. „Lietuvos tūkstantmečio vaikai“ – žinių viktorina, kurioje buvo išrinkti 8 sumaniausi ir talentingiausi Lietuvos vaikai skirtingose amžiaus grupėse – po vieną mokinį nuo 5 iki 12 klasės. Valstybės vadovė padėjo mokytojams ir tėveliams už atsidavimą ir darbą atskleidžiant vaikų talentus ir rengiant juos šiam konkursui. Prezidentė D. Grybauskaitė įteikė projekto nugalėtojams po atminimo dovaną, supažindino vaikus su Prezidento rūmais, papasakojo apie valstybės vadovo darbą. **ELTA** nuotr.

Vilnius, gegužės 6 d. (ELTA) – Minint rašytojo, diplomato Jurgio Savickio 120-ąsias gimimo metines, Savicko paveikslų galerijoje Vilniuje atidaryta paroda „Jurgis Savickis ir Prancūzija“, veikianti iki gegužės 30 d. Prancūzijoje J. Savickis gyveno 1940–1952 m., ten parašė savo garšųjį karo metų dienoraštį „Žemė dega“. Parodoje pristatoma naujai at-rasta dokumentinė kino ir fotografinė medžiaga apie J. Savickį ir jo ap-linkos žmones, menininkus, diplo-matus – Antaną Liutkų, Petrą Klimą, Joną Aistį ir kt. Parodoje taip pat pri-statomi jo sūnų Algirdo ir Augustino, vaikaičio Raimondo tapybos darbai. J. Savickis palaidotas Prancūzi-joje. Visus jo kūrinius galima rasti 1990–1999 m. Vilniuje išleistuose rašytojo „Raštuose“.

Ministras pirmininkas lankosi JAV

Atkelta iš 1 psl. kad Žydrūnas Ilgauskas žaidžia už „Cleveland Cavaliers“, o ne už Boston „Celtics“, kurie šiomis dienomis kaip tik varžosi tarpusavio kovose, deja, ne Boston mylimos krepšinio komandos naudai.

Gegužės 5 d. viešnagę JAV pradėjęs Lietuvos premjeras taip pat susitiko su MTI prezidente Susan Hockfield, su kuria aptarė MTI galimybes bendradarbiauti su Vilniaus universitetu nanotechnologijų, biotechnologijų ir kitose srityse, pristatė Lietuvoje kuriamus penkis mokslo slėnius.

Pagal „US News and World Report“ vertinimus MTI yra ketvirta geriausia JAV aukštoji mokykla, pasaulyje užimanti devintąją vietą. Institute dirbo arba dirba 75 Nobelio premijos laureatai.

A. Kubilius pusryčiavo su konkurencingos ekonomikos stratego Michael Porter bendrovės „Monitor Group“ vadovu Joe Fuller, su kuriuo aptarė Lietuvos galimybes vystyti žinių ekonomiką. Premjeras taip pat susitiko su investavimo bendrovės „Liberty Mutual Group“ vadovu Ted Kelly.

Pasak Ministro pirmininko tarnybos, apsilankymas MTI pratęsia A. Kubiliaus vasario mėnesio viešnagę JAV, kai Lietuvos premjeras Silicio slėnyje California valstijoje ir New York mieste susitiko su aukštųjų technologijų bendrovių vadovais ir ieškojo galimybių pritraukti investi-

cijas į Lietuvos aukštųjų technologijų sritį.

Gegužės 5 d. Boston mieste ministras pirmininkas susitiko su rizikos kapitalo bendrovės „Bain Capital LLC“ direktoriumi Stephen G. Pagliuca. „Bain Capital LLC“ yra didžiulė bendrovė, valdanti 65 mlrd. JAV dolerių investicijų. Vienas iš bendrovės partnerių – buvęs respublikonų kandidatas pirminiuose prezidento rinkimuose Mitt Romney. Premjeras pakvietė bendrovę dalyvauti steigiant rizikos kapitalo fondus Lietuvoje.

S. G. Pagliuca yra daugkartinės Nacionalinės Krepšinio Lygos (NBA) čempionų – Boston „Celtics“ komandos – bendraturtis, jo žmona – lietuvė. Bendrovės direktoriui premjeras padovanojo Lietuvos krepšinio rinktinės marškinėlius, bet pripažino, kad NBA atkrentamosiose varžybose remia „ne tą pusę“ – Ž. Ilgausko komandą „Cavaliers“. S. G. Pagliuca neprieštaravo pareiškęs, kad „jo komanda vis tiek laimės“.

Tą pačią dieną A. Kubilius apsilankė Samuelio Bako (Samuel Bak) tapybos galerijoje. Premjeras labai teigiamai įvertino šiuo metu galerijoje rodomus paveikslus ir pasiūlė juos parodyti Lietuvoje. S. Bakas buvo surengęs vieną parodą gimtajame Vilniuje 2001 m. Amerikoje gyvenantis ir ten išgarsėjęs menininkas svarsto galimybę padovanoti savo paveikslų kolekciją Lietuvai, jei būtų rastos tinkamos patalpos.

Pianistė Martyna Jatkauskaitė – muzikų aukso medalio laimėtoja

Vilnius, gegužės 6 d. (Bernardinai.lt) – Guildhall mokyklos aukso medalininkų sąrašus bus įrašyta ir lietuvės pianistės Martynos Jatkauskaitės pavardė. Viena iš trijų garsiausių Londono muzikos mokyklų, Guildhall muzikos ir dramos mokykla, kasmetinį „Aukso medalio“ konkursą instrumentininkams ir dainininkams rengia nuo 1915 m.

Šiais metais šį svarbų apdovanojimą ir 10,000 svarų prizą laimėjo pianistė M. Jatkauskaitė – pirmoji laureatė iš Lietuvos. M. Jatkauskaitė konkursinę programą – labai sudėtingą Sergej Prokofjev Koncertą fortepijonui Nr. 3 – gegužės 5 d. vakarą grojo milžiniškoje ir pilnoje klausytojų Barbican meno centro koncertų salėje.

Dėl apdovanojimo varžėsi trys finalininkai – be lietuvės, taip pat grojo pianistė iš Rumunijos Diana Ionescu (ji konkurse užėmė antrą vietą) ir airis violončelininkas Brian O’Kane. Savo bendramoksliams akompanavo Guildhall mokyklos simfoninis orkestras. Mūsų pianistė sudėtingą partiją grojo virtuoziskai, energingai ir pasitikinčiai, galima buvo pasimėgauti puikiu dialogu tarp solistės ir Peter Stark vadovaujamo orkestro. Tad konkurso vertinimo komisijai ilgai svarstyti neteko.

Pradėdamas teikimo iškilmes, mokyklos direktorius Jonathan Vaughan pajuokavo, kad ir šiame konkurse, ir šiandien vykstančiuose Jungtinės Karalystės parlamento rinkimuose dalyvauja trys pagrindiniai kandidatai, „bet mūsų konkur-santai, priešingai nei politikai, pateikia tikras vertybes“.

Savo auklėtine džiaugėsi ir pro-

Pianistė M. Jatkauskaitė. **Bernardinai.lt** nuotr.

fesorė Joan Havill, 14 metų neturėjusi tarp savo mokinių aukso medalio laimėtojų. M. Jatkauskaitė yra Kau-no Juozo Naujaliao meno mokyklos auklėtinė, vėliau studijavusi Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje pas Veroniką Vitaite. 2005 m. jaunoji pianistė laimėjo Baltijos šalių stipendiją ir išvyko studijuoti į Londono Guildhall muzikos ir dramos mokyklą, kur pianistė su pagyrimu baigė magistro studijas. 2008 m. lapkritį pianistė debiutavo Wigmore salėje, vėliau su Londono festivalio orkestru pasirodė Cadogan salėje. Laimėjusi įvairias stipendijas, pianistė taip pat yra grojusi Barbican, Royal Festival salėse, surengė įsimintiną rečitalį Purcell Room. Šiuo metu Martynos mokslus remia Noswad labdaros bei Vander-vell fondai.

Žurnalisto V. Lingio žudiką nuspręsta paleisti anksčiau laiko

Vilnius, gegužės 6 d. (ELTA) – Vilniaus miesto 3-iasis apylinkės teismas nusprendė anksčiau laiko į laisvę paleisti žurnalisto Vito Lingio žudiką, „Vilniaus brigados“ narį Igorį Achremovą. Jis bus paleistas iš Vilniaus antrųjų pataisos namų, jei prokuratūra per penkias dienas neapskųs apylinkės teismo nutarties.

Savo nutartį paskelbęs teismas pabrėžė, kad nuteistasis jau yra atlikęs daugiau kaip pusę laisvės atėmimo bausmės, jis neturi nuobaudų, yra ne kartą skatintas už gerą elgesį.

I. Achremovas, nusikaltėlių pa-

saulyje pramintas Achremu, 1994 metais nuteistas dėl „Respublikos“ žurnalisto V. Lingio žmogžudystės 1993 m. spalio 12 dieną. Žurnalisto nužudymą užsakiusiam tuometiniam nusikalstamo susivienijimo „Vilniaus brigada“ vadovui Borisui Dekanidzei vėliau buvo įvykdyta mirties bausmė.

Teismas I. Achremovui iš pradžių buvo skyres laisvės atėmimą iki gyvos galvos, vėliau Aukščiausiasis Teismas bausmę sušvelnino iki 25 metų nelaisvės. I. Achremovo bausmės laikas baigsis 2018 metų rudenį.

Vėl pasirodys „Gimtasias kraštas“

Vilnius, gegužės 6 d. (BNS) – Savaitraštis „Gimtasias kraštas“ po daugiau nei dešimtmečio vėl pradėdamas leisti. Kitą savaitę pasirodys pirmasis numeris, pranešė savaitraštį leisiantis „Valstiečių laikraštis“.

„Gimtojo krašto“ vyriausiasis redaktorius yra Stasys Jokūbaitis. Šių metų vasarį savaitraštis „atgimė“ elektronine versija. Savaitraštis „Gimtasias kraštas“ Lietuvoje buvo leidžiamas 1967–1997 metais. Savaitraščio vyriausiasis redaktorius ilgą laiką buvo žurnalistas Algimantas Čekuolis.

Apsilankykite
www.draugas.org

Pasaulio naujienos

JAV viceprezidentas lankosi Europoje

„JAV reikia Europos, o Europai reikia JAV“, – teigia J. Biden. EPA nuotr.

Briuselis, gegužės 6 d. (BNS) – JAV remia suvienytą Europos Sąjungą (ES) ir sustiprėjusį Europos Parlamentą (EP), nes jie yra stiprūs sąjungininkai kovojant su terorizmu, nesaugumu ir klimato kaita. Tai EP pareiškė JAV viceprezidentas Joe Biden.

Jis pridūrė suprantas europarlamentarų susirūpinimą asmens duomenų apsauga ir ragino greičiau susitarti dėl rengiamos keleivių duomenų perdavimo sutarties. Pažymėjęs, jog šiandien kaip niekada anksčiau „JAV reikia Europos, o Europai reikia JAV“, J. Biden pareiškė tvirtą prezidento Barack Obama administracijos paramą „suvienytai, laisvai ir atvirai Europai“.

Kalbėtojas sveikino Lisabonos sutartį, suteikusią EP daugiau galių ir atsakomybės. „Mums reikia stiprių institucijų tam, kad susidorotume su XXI amžiaus iššūkiais“, – teigė JAV viceprezidentas. Jis priminė, jog ES ir JAV kartu gyvena daugiau kaip 800 mln. žmonių – tai aštuntadalis pasaulio.

Pažymėjęs Europos vienijimosi sėkmę, J. Biden teigė, jog „dabartiniai iššūkiai nėra mažiau pavojingi negu tie, kurie buvo XX amžiuje“. Jis ragino ES ir JAV veikti kartu stabdant klimato kaitą, kovojant su terorizmu ir užtikrinant saugumą. „Jaučiame išipareigojimą savo sąjungi-

ninkams, todėl norime įrengti priešraketinės gynybos sistemą šiame žemyne“, – kalbėjo J. Biden.

Pažymėjęs B. Obama administracijos pagarbą žmogaus teisėms, J. Biden priminė jos sprendimą uždaryti Guantanamo kalėjimą ir padėkojo europarlamentarams už paramą. Kalbėtojas pabrėžė, jog teroristų išpuoliai negali „pakeisti mūsų gyvenimo būdo“ ir priversti atsisakyti esminių vertybių.

Nors JAV išipareigojimas asmens privatumui yra „toks pats stiprus“, kaip ir Europos, vis dėlto žmogaus fizinis saugumas yra ne mažiau svarbi vertybė, teigė J. Biden. Pažymėjęs, jog suprantą EP susirūpinimą ir abejones dėl ES ir JAV keleivių duomenų perdavimo sutarties, viceprezidentas priminė, jog šią savaitę būtent keleivių duomenų įrašų dėka New York mieste sulaikytas įtariamasis sprogintojas. „Kuo ilgiau neturime sutarties, tuo daugiau rizikuojame“, – pažymėjo JAV viceprezidentas ir paragino susitarti dėl jos kaip galima greičiau.

Pristatydamas garbingą svečią, EP pirmininkas Jerzy Buzek teigė, jog „veiksminga ES ir JAV partnerystė šiandien yra labai svarbi“, o daugiapoliame pasaulyje ES ir JAV turi dirbti kartu siekdama taikos ir gerovės pasaulyje.

JAV sugriežtintos saugumo priemonės

Washington, DC, gegužės 6 d. (AFP/BNS) – JAV pareigūnai sugriežtino saugumo priemones po nepavykusio mėgimo susprogdinti bombą New York miesto „Times“ aikštėje, taip pat kilus įtarimų, jog dėl to įvykio suimtas iš Pakistano kilęs amerikietis yra susijęs su užsienio kovotojų grupuotėmis.

Washington sugriežtino taisykles dėl asmenų, kuriems draudžiama skraidyti, sąrašų atnaujinimo ir tikrinimo, kai pagrindinis įtariamasis Faisal Shahzad sugebėjo įsėsti į lėktuvą, turėjusį skristi iš New York į Dubajų. Nurodymas jį suimti buvo duotas jau lėktuvui riedant prie kilimo tako.

Pakistane gimęs JAV pilietis, kaltinamas dėl mėginimo susprogdinti didelę, tačiau mėgėjiškai pagamintą bombą, yra apklausiamas. Pareigūnai kol kas nepranešė, kada F. Shahzad stos prieš teisumą.

Pasak apžvalgininkų, tai, jog F. Shahzad teismo procesas dar neprasiėjo, rodo, kad jis kol kas nepaprašė skirti jam advokatą ir laisvai kalbasi su policijos ir Federalinio tyrimų biuro (FTB) tyrėjais. 30 metų F. Shahzad pateikti penki kaltinimai dėl terorizmo, tarp jų dėl mėginimo panaudoti „masinio naikinimo ginklą“.

JAV pareigūnai šiuo metu aiškinasi, ar su tuo įvykiu susijusios Pakistane arba kitur pasaulyje veikiančios organizuoto terorizmo grupuotės.

New York meras Michael Bloomberg šiuo įvykiu pasinaudojo kaip priemone spausti JAV Kongresą, kad šis skirtų daugiau lėšų jo miesto saugumui užtikrinti.

„Nuo 1990 m. prieš mūsų miestą buvo surengta daugiau nei 20 teroristinių sąmokslų arba tikrų išpuolių“, – M. Bloomberg sakė JAV įstatymų leidėjams.

EUROPA

LONDONAS

Visoje Didžiojoje Britanijoje darbą pradėjo rinkimų apygardos, kur milijonai šalies gyventojų atiduos balsus šalies parlamento rinkimuose. Iš viso šalyje rinkimų teisę turi daugiau nei 44 milijonai žmonių. Tuo pačiu metu šalies piliečiai rinks 164 vietas tarybų narius. Visoje šalyje rinkimuose kandidatuoja 4,150 asmenų. Rinkimai vyks 649 rinkimų apygardose.

VARŠUVA

Prie Smolensko sudužusio Lenkijos lėktuvo, kuriuo skrido Lenkijos prezidentas, kabinoje buvo pašalinis žmogus, pranešama BBC tinklalapyje. Lėktuvo savirašiai prietaisai užfiksavo jo balsą, pranešė Lenkijos televizijos kanalas TVN24. Lenkų radijo stotis RMF FM praneša, kad tai buvo moters balsas.

TBILISIS

Tbilisyje kilo susirėmimų tarp specialiosios paskirties dalinių ir manifestantų, mėginusių prasiveržti prie Gruzijos VRM pastato, kur turėjo įvykti policijos eitynės. Opozicijos šalininkai – apie 700 žmonių – surengė mitingą už maždaug 600 metrų nuo ministerijos. Kilo susirėmimai, per kuriuos buvo sužeista tiek protesto akcijos dalyvių, tiek policininkų.

HELSINKIS

Helsinkyje, gatvių sankryžoje, nugriaudėjo stiprus sprogimas, nuo kurio į orą išlėkė kanalizacijos šulinių dangčiai. Kaip praneša policija, nukritę šulinių dangčiai apgadino kelis automobilius. Negalutiniais duomenimis, žmonės sprogo metu nenukentėjo. Helsinkio gelbėjimo departamento duomenimis, sprogimą sukėlė dujų nutekėjimas požeminėje trasose.

AMSTERDAMAS

Turkijos oro linijų „Turkish Airlines“ lėktuvo avarija Amsterdame praėjusiais metais įvyko dėl virtinės veiksmų, tarp jų – oro eismo kontrolės tarnybos klaidų ir aukščiamojo

gedimo, pranešė olandų tyrėjai. Iš Stambulo skridęs lėktuvas „Boeing 737-800“ sudužo pernai vasarą 25 d. artėdamas prie Amsterdamo Schipholio oro uosto. Per nelaimę žuvo 9 žmonės.

TALINAS

Estijos saugumo policija (KaPo) tikrina užsieniečių, atvykstančių mokytis į šalies aukštąsias mokyklas, biografijas ir praeitį. Tai rašo laikraštis „Eesti Päevaleht“, kurio duomenimis, balandyje KaPo itin stebėjo Tartu universitete besimokantį folklorininką iš Indijos. Savo veiksmus KaPo motyvavo tuo, kad Estijoje didėja mokslinio ir pramoninio šnipinėjimo pavojus.

RUSIJA

MASKVA

Piratus, suimtus Rusijos tanklaivyje „Moskovskij universitet“ Adeno įlankoje, numatoma nugabenti į Maskvą ir ten atlikti tyrimo veiksmus. Per surengtą jėgos operaciją išlaisvintame tanklaivyje buvo sulaukyta 10 piratų, kai kurie jų sužeisti, vienas užgrobikas nukautas.

Europos Sąjunga nepasirengusi artimiausiu laiku pereiti su Rusija į bevizį režimą, nes nuogąstauja, kad tai sukels nelegalios imigracijos į ES šalį protrūkį, pareiškė Europos Sąjungos (ES) atstovybės Rusijoje vadovas Fernando Valenzuela. „Dabar ES dirba, kad palengvintų Rusijos piliečiams gauti vizas 90 dienų būti Šengeno zonos šalyse. Daugiau mes kol kas nepasirengę“, – pareiškė jis.

AZIJA

BEIJING

Mažiausiai 23 žmonės žuvo, dar daugiau nei 160 buvo sužeisti, kai Kinijos pietvakarinį miestą Čongčingą nusiaubė viesulas, kuris griovė namus ir naikino pasėlius. Pareigūnai tebeskaiciuoja žuvusius ir sužeistuosius, taip pat apgadintų namų skaičių.

TOKIJAS

Ant ištrauktų iš dugno Pietų Korėjos laivo „Cheonan“, nusken dusio neaiškiomis aplinkybėmis netoli Korėjos liaudies demokratinės respublikos sienos, nuolaužų aptikta sprogmenų pėdsakų.

ATLANTIC
Express Corp.

☎ 1-708-599-9680
AtlanticExpressCorp.com

Visą gegužės mėnesį
siuntinius į Lietuvą siųskite

PIGIAU

\$0.49/lbs (laivu),
\$1.99/lbs (oro siunta)

PASAULIO SPORTO NAUJIENOS

Parengė Paul Triukas

NBA naudingiausiu žaidėju išrinktas James

Antrus metus iš eilės „National Basketball Association“ (NBA) naudingiausiu žaidėju (MVP) išrinktas Cleveland „Cavaliers“ krepšininkas LeBron James.

25-erių metų krepšininkas šį sezoną vidutiniškai pelnydavo po 29,7 taškus, atkovodavo po 7,3 kamuolius ir perduodavo po 8,6 rezultatyvių perdavimų. Tai ištis neįtikėtini rezultatai žaidėjui, kuris lygoje žaidžia tik 7-tą ir kol kas geriausią sezoną.

Oficialiai James apdovanojimas buvo įteiktas sekmadienį University of Akron. Įteikime James pakartojo tai, ką pasakė pernai, jis paminėjo, kad šis apdovanojimas yra ne tik jo asmeninis, bet ir komandinis laimėjimas. Jis taip pat dėkojo šeimai, draugams, ypač komandos draugams.

NBA komisaras David Stern prieš pirmąsias rytų konferencijos pusfinalio rungtynes įteikė apdova-

nojimą krepšininkui stebint visiems sirgaliams.

James tapo dešimtuoju MVP apdovanojimo nugalėtoju, iškovojo šį titulą du kartus iš eilės. Kiti devyni žaidėjai yra Bill Russell, Wilt Chamberlain, Kareem Abdul-Jabbar, Moses Malone, Larry Bird, Magic Johnson, Michael Jordan, Tim Duncan ir Steve Nash. B. Russell, W. Chamberlain ir L. Bird šį apdovanojimą yra laimėję tris kartus iš eilės.

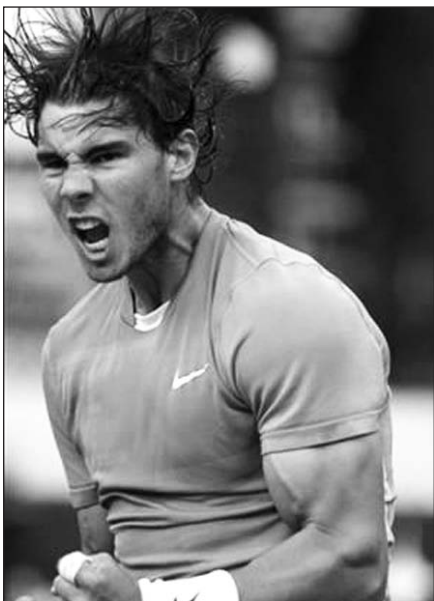
„Masters“ serijos teniso turnyrą laimėjo R. Nadal

Savo titulą Italijoje vykusiam „Masters“ serijos turnyre apgynė Rafael Nadal. Jis baigiamosiose varžybose po dvejų setų kovos 7–5, 6–2 įveikė savo tautietį David Ferrer.

Pusfinalyje R. Nadal laukė sunkesnė kova. Jis tik po trijų setų kovos įveikė latvi Ernest Gulbis (6–4, 3–6, 6–4). Latvis antrajame rate buvo įveikęs pirmąją planetos raketę Roger Federer (2–6, 6–1, 7–5).

D. Ferrer pusfinalyje įveikė savo tautietį Fernando Verdasco (7–5, 6–3). F. Verdasco ketvirtfinalyje netikėtai nugalėjo antrąją planetos raketę Novak Djokovic (7–6(4), 3–6, 6–4).

Po šio turnyro, pirmas trejetukas planetos vertinime nepakito, o iš 40-os vietos į 35-tą pakilo E. Gulbis.

Lietuvoje „Formulės 1“ bolidai

Iki gegužės 23 dienas Vilniuje, prekybos centre „Ozas“, vyksta „Formulės 1“ bolidų paroda.

Daugiausiai dėmesio susilaukia 2007-ųjų metų „BMW Sauber“ bolidas, kuriuo 2007 m. sezone važiavo Nick Heidfeld, Robert Kubica ir vie-

nose lenktynėse Sebastian Vettel.

Tarp kitų bolidų yra ir Michael Schumacher bolidas iš 1991 m. sezono. Tai „Jordan“ komandos bolidas, su kuriuo M. Schumacher važiavo tik vieną kartą – 1991 m. Belgijos „Grand Prix“.

Parodoje taip pat rodomas 1989 m. Alain Prost „McLaren“ bolidas, 1998 m. Ralf Schumacher „Jordan“ bolidas, 2001 m. N. Heidfeld „Sauber“ bolidas bei išpūdingai pakabintas 1996 m. Jacques Villeneuve „Williams“ bolidas.

Be bolidų parodoje galima pamatyti įvairių lenktynininkų šalmų, kostiumų ir kitų detalių bei „Formulės 1“ bolidų variklius ir padangas.

Maroko lenktynėse K. Vasiliauskas užėmė 10 ir 4 vietas

Po antrojo šių metų „Formulės 2“ rato Maroke Lietuvos atstovas Kazimieras Vasiliauskas bendroje pilotų įskaitoje išlieka šeštoje vietoje.

Pirmosiose savaitgalio lenktynėse kvalifikacijoje K. Vasiliauskas nedalyvavo. Jis penktadienio treniruo-tėje buvo patyręs avariją ir smarkiai apgadino bolidą. Vis dėlto lenktynes jis pradėjo iš paskutinės 21 vietos. Lenktynėse lietuvis sugebėjo pakilti

net į šeštąją vietą, aplenkęs lenkę Natalia Kowalska. Tačiau po kelių posūkių ji nesugebėjo laiku sustabdyti ir įsitrenkė į K. Vasiliausko vairuojamo bolido galą. K. Vasiliauskas sugebėjo lenktynes baigti pirmajame dešimtu-ke, 10-oje vietoje, važiuodamas pas-kuo saugos automobilį. Pergalę iškovojo ir iš pirmosios vietos lenktynes pradėjo britas Dean Stoneman.

Antrąsias lenktynes lietuvis pra-

Gegužė – pavasario brandos metas

SELEMONAS PALTANAVIČIUS

Atrodo, kad iš viso pavasario mes ilgai prisimename tik gegužę. Nieko keista: gegužė – ypatingas, visus metus auginantis, auklėjantis, maitinantis mėnuo. Jos žieduose, jaunų lapų šlamėjime ir lakštingalos giesmių vilionėse prapuola kasdienybė ir priartėja amžini dalykai.

Šuoliais didžiosios šviesos link

Šiandien jau nelengva suskaičiuoti, kiek yra ilgesnė diena. Prisiminkite, kad per Kalėdas jai teko tik 7 valandos 14 minučių, o dabar? Kasdien ji prisiduria po keletą minučių šviesos, vadinasi – kartu su pavasariu vis dar skubame, keliaujame didžiosios šviesos link. Ši kelionė tęsis beveik du mėnesius, iki Joninių.

Ne taip paprasta pamatyti visą dieną – nuo ryto iki vakaro. Anksčiausiai pakirdusiesiems atsiveria visas rytmečio žavesys: tamsos blyškimas, lengvas rūkelis ir pagaliau – šviesos gimimas. Kiekvieną akimirką kas nors vyksta – pakirsta vieni ar kiti paukščiai, suulba tetervinai, iš inkilo pasimaitinti išskrenda varnėnai. Miške dar įdomiau – nurimsta ir prie savo namų sugrįžta pelėdos, iš laukų skuba šernai, stirnos. Tik lapė lieka laukti saulės – pasišildys, sulauks dienos ir patrauks prie savo olos.

Kai daugelis mano, kad atėjo rytas ir laikas ruoštis darban, gamtoje būna nuveikta begalės svarbių reikalų. Kai kas aktyviausiai gyvena tik pirmas šviesos valandas, kitiems reikia ne tik šviesos, bet ir gyvybę galinčios įkvėpti saulės.

Šviesiausias dienos metas – vidurdienis ir trejetas valandų po jo – yra mažiau aktyvus nei rytas ar vakaras. Tik vakarop vėl sujuda giesmininkai, lizdus toliau suka paukščiai, o žvėrys atsargiai keliauja į pamiškes ar upe-lių slėnius, kur žolė pati vešliausia. Dar šviesu, bet mes jau sugrįžtame į namus. Manome, kad diena baigėsi, tačiau iš tikro dienos darbai gamtoje bus dirbami iki pat tamsos. Žiūrėda-

mi į toki gyvenimo tempą galvosime: negi dienos dar nepakanka?

Paskutiniai sugrįžtantys paukščiai

Visi žinome, kas iš dausų sugrįžta pirmieji: viversiai, gervės, pempės, varnėnai. O kas dar tik keliauja į Lietuvą? Tokių giesmininkų ir ne tik giesmininkų yra nemažai, jie labai jautrūs šalčiui, jiems reikia ne tik šiltų dienų, bet ir švelnių naktų. O svarbiausia – jiems reikia vabzdžių, nes kitokio maisto jie nelesa. Antra vertus, kai kurie vėlai sugrįžtantys paukščiai yra spalvingi, galintys slapstyti tik vešlioje lapijoje, kiti sugrįžta tada, kai sužaliuoja krūmai, nendrės, kai juose galima sukti lizdus.

Daug kas mano, kad kregždės (bent jau mums įprastos šelmeninės) atneša pavasarį. Tačiau iš tikro jos sugrįžta pavasario vidury – šiemet jų buvo gausu paskutinę balandžio dekadą, niekur nesitraukė jos ir orams gerokai atvėsus. Patikėti pavasariu mums leidžia gegutės, paskui, žinoma, lakštingalos. Tačiau už lakštingalą vėliau parsiskrenda didžiosios krakšlės, nendrinukės, devynbalsės. Tik gegužei įpusėjus sušmėžuoja čiurliai, pasirodo paprastosios medšarkės, volungės ir raudongalvės sniegenos. O pati vėliausia giesmininkė – šiaurinė krosnilanda – sugrįžta jau gegužei persivertus antron pusėn. Tokiu metu varnėnų jaunikliai jau kaišioja snapus iš inkilų, geniukai pradeda nenutrūkstamai čerškėti, o pirmosios strazdų vados jaunikliai ne tik puikiai skraido, bet ir patys susiranda maisto.

Padėk Dieve

Pasveikinti, pagarbinti dirbantįjį – šventa kiekvieno pareiga. Tik prisiminkite, kaip buvome kažkada įpratę: eini sau keleliu, pamatai besidarbuojantį tau visai nepažįstamą žmogų ir palinki jam Dievo padėjimo. Atrodo – tu nieko nepadarei, bet nuo tokio pasveikinimo tampa šilta abiem.

Nukelta į 11 psl.

Laimos Apanavičienės nuotr.

dėjo iš 5-osios vietos. Šiose lenktynėse daug avarių neįvyko ir K. Vasiliauskas ramiai važiuodamas laimėjo 4-ąją, kol kas aukščiausią šio sezono vietą. Lenktynes laimėjo ir ši kartą iš pirmosios vietos lenktynes pradėjęs Phillip Eng.

Taigi, po keturių lenktynių ir dviejų ratų, čempionato bendroje pilotų įskaitoje pirmauja austras P.

Eng, turintis 80 taškų, antras yra britas D. Stoneman – 61 tšk., trečias kitas britas Jolyon Palmer – 53 tšk., ketvirtas dar vienas britas Will Bratt – 33 tšk., penktas rusas Sergey Afanasyev – 33 tšk. K. Vasiliauskas yra šeštoje vietoje su 29 taškais.

Kitos lenktynės vyks Italijoje gegužės 22–23 dienomis.

VYTAUTAS ALANTAS

Gyvenimas ir kūryba

Leonas Peleckis-Kaktavičius

Nr. 23

Darbas pakenčiamas, tik nežinia kiek ilgai ten bus darbo. Dabar dirbame po 6 dienas per savaitę. Gal kiek atsigriebsiu pinigiskai, nes visi šaltiniai jau buvo išsekę, o ir skolų siek tiek teko pasidaryti.”

Deja, jau kovo dvidešimtąją V. Alantas buvo atleistas. O kadangi nebuvo išdirbęs keturiolikos savaitių, negalėjo pretenduoti į kompensaciją.

Praėjus kelioms savaitėms, vėl šiaip taip pavyko patekti į Fordo traktorių fabriką Highland Parke. Tačiau jau po savaitės teko užleisti vietą kitam bedarbiui – mat jis turėjo didesnę stažą.

Tikra nuotaika sugrįžo tik gegužės vienuoliktąją, kai vėl pašaukė sugrįžti į Miller Rouge fabriką, iš kurio buvo atleistas 1957 m. gruodžio 13 d. Net ir patyrus tiek nesėkmių, ateitis nebeatrodė tokia neužtikrinta, nes artėja dešimtmetis, kai dirba Fordui, – turintis tokį stažą darbininkas nebeatleidžiamas. Bent jau taip tvirtina unijos įstaigoje.

Nesėkmių, susijusių su nedarbu, grandinėje, – kelios šviesesnės akimirkos. Tai nors trumpam leidžia pamiršti juodadarbio našta.

Viena tokia laukė Chicagoje balandžio viduryje, kur iškilmingo posėdžio metu Lietuvių auditorijos mažojoje salėje įteikė V. Alantui *Laisvosios Lietuvos* premiją už straipsnį.

„Kokios priežastys pastūmėjo dalį Amerikos lietuvių į komunizmą ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad visus ar bent dalį suklaidintų ar suklydusių būtų galima sugrąžinti į tikrųjų lietuvių tarpą?“ – tokia tema buvo gauti dvidešimt aštuonių autorių darbai. Įdomiausia žinia rašytojui buvo toji, kad, iš jų atrinkus porą darbų, pagrindiniu varžovu tapo B. Raila. Ir dar: kai buvo balsuojama, V. Alantui atiteko akivaizdi balsų dauguma.

Vakaras buvo įsimintinas visais požiūriais: pagerbti atėjo pilna salė, buvo daug sveikinimų ir komplimentų, sutiko nemažai senų pažįstamų.

Sugrįžęs į Detroitą, apsidžiaugė suradęs ir B. Railos pasveikinimą.

Nors ir būdamas labai užimtas (vėl pašauktas į fabriką, pradėjo dirbti po septynias dienas per savaitę ir labai dažnai po dešimt valandų per dieną), sutiko parengti paskaitą, skirtą pirmojo lietuviško vaidinimo – Juozo Vilkutaičio-Keturakio *Amerika pirtyje* – šešiasdešimtmečiui. Panaudojo tam daug ir įdomios medžiagos, gerai ją apdorojo, savo tekstą įvardindamas *Atgimusio lietuvių teatro deklaracija*. Lietuvių kultūros klube 1959 m. spalio 18 d. gausiai susirinkusi publika liko patenkinta.

Scena V. Alantui visada buvo tuo, kas ypatingai sušildo širdį. Niekada nepraleidžia progos pamatyti naują pastatymą ir dabar, nors dramos sambūrio vaidyba tolokai nuo profesionalios scenos. Tačiau dar labiau erzina, kai autorius supratimo neturi apie dramos techniką. Nei šiaip, nei taip pasijuto lapkričio septintąją pakviestas į Anatolijaus Kairio komedijos *Diagnozė* premjerą. Gaila buvo ir aktorių, ir žiūrovų, tokios mišrainės dar nebuvo tekę matyti: autorius į trijų veiksmų kūrinį sugėbėjo sugrūsti lietuvybę, patriotizmą,

istoriją, pavardžių keitimą, vedybas su svetimtaučiu ir net Kristijono Donelaičio hegzametrus. Balaganas, ir tiek, sunkiai nusėdėdamas salėje galvojo V. Alantas.

Nedaug trūko, kad penkiasdešimt devintųjų pavasaris būtų atnešęs dar vieną premiją: *Draugo* konkursui įteikus romaną *Laisvi per amžius*, vos vieno balso pritrūko iki laimėtojo laurų. Ar tikrai Juozo Švaisto *Jo sužadėtinė* vertesnis kūrinys, V. Alantas dabar sprendžia skaitydamas „suromanintą” Vinco Kudirkos biografiją *Draugo* atkarpose. Kolegos kūrinys nuvylė.

Netrukus ir jo romanas buvo perleistas per *Draugą*, o vėliau jį planuojama išleisti atskira knyga. Kol kas vyksta derybos: V. Alantui leidėjas siūlo tris šimtus dolerių, o rašytojas prašo keturių šimtų ir penkiasdešimties atspausdintos knygos egzempliorių. Romanas išeitų dar tų pat metų pabaigoje.

Dabar, kai romanas jau visai pakeliui į pasaulį, V. Alantas užrašė ir naują jo vardą: *Tarp dviejų gyvenimų*.

IR RAŠYTOJAS,

IR JUODADARBIS (4)

Septintojo dešimtmečio pradžia – neišskirtinė.

Iš pradžių buvo daug darbo fabrike ir net trijų savaitių atostogos liepą. Pastarosios labai pasitarnavo, kad rašytojas gerokai prasiblaškytų dvasiškai, nors fiziškai ir nesijautė labai pailsėjęs. Lankė draugus, maudėsi Atlanto vandenynė, užsuko į Putnamo vienuolyną, kur susitiko su seserimi.

Šešiasdešimtųjų rudens pradžia gerokai liūdnescnė: susižeidė sūnus Algis. Atrodo, nebebus galima pataisyti automobilio, su kuriuo, važiuodamas aplankyti sergančio klasės draugo, trenkėsi į medį. Visa laimė, kad sužeidimai tik apysunkiai. Tačiau Irena dėl įvykusio labai pergyvena. Nusiminęs ir V. Alantas.

O spalio dvidešimt aštuntąją laukė dar didesnis nusiminimas – vėl atleido iš darbo.

Trumpam sugrąžintas į darbą, iš jo buvo atleistas sausio dvidešimt septintąją ir vėl pašauktas lygiai po trijų mėnesių.

„Tie trys mėnesiai priklausys prie gražiausių mano gyvenimo laikotarpių Amerikoje, – yra pažymėjęs V. Alantas (1961, balandžio 27). – Smarkiai pasistūmėjau su *Šventaragių*, pradėjau perdirbinėti *Mindaugo tragediją*, pradėjau rašyti naują komediją ir t. t. Medžiagiškai, be abejo, nedarbas buvo nuostolingas, bet literatūriškai šį tą būsiu laimėjęs. Pirmadienį vėl tenka lįsti į dvokiantį fabriką”.

Gavęs pustrečios savaitės atostogų, kurios prasidėjo liepos dešimtąją, V. Alantas su šeima nuvyko į Ocean City, kur jau ne pirmą sykį apsistojo Jasinskų viloje ant vandenyno kranto. Puikus oras, maudynės nuteikė labai gerai, tačiau viską sugadino įvykiai sugrįžus. Radęs telegramą iš fabriko, kad turis grįžti į kitą departamentą, taip ir padarė, bet, padirbęs pusę darbo dienos, išgirdo: „Esate paleidžiamas lygiai mėnesiui”.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

LIETUVOS MOKSLO IR STUDIJŲ

ĮSTATYMO GIMTADIENIS

Atkelta iš 3 psl. daug daugiau darbuotojų be aukštojo išsilavinimo, o aukštąjį išsilavinimą turintys specialistai turėtų įgyti kitokių kompetencijų. Galime manyti, kad, didėjant investicijoms į slėnius, reikės ne tik biomokslų žinovų – biotechnologų, biomedikų, bet ir fizinių mokslų specialistų. Tačiau studijuojančiojo galimybės įsidarbinti priklauso nuo jo paties: nuo pastangų, nuo domėjimosi, juk negalima tikėtis, kad baigus tam tikrą specialybę darbas bus automatiškai užtikrintas.

– Kas per metus nutiko mokslo sferoje? Ar prasidėjo aktyvesnis mokslininkų judėjimas, kaip planuota?

– Turbūt didžiausias ir džiugiausias dalykas – prasidėjusi ir beveik visiškai pasibaigusi institutų susijungimas. Didžiųjų institutų jungimasis šiemet vyko labai įtemptai ir nors iš mokslininkų pusės buvo daug nuogastavimų, džiugu, kad galiausiai jie suprato, jog išsiskaidęs mokslinis potencialas yra daug silpnesnis nei sutelktas. Jau dabar turime institutą, kuriame dirba keli šimtai mokslininkų.

Institutų sujungimas yra vienas pamatinių dalykų, leisiančių sukurti šiuolaikines stiprias mokslinių tyrimų kryptis. Dabar steigiamo laboratorinė bazė, parama teikiama geriausiems mokslininkams. Tai reiškia, jog pinigai skiriami ne tik metalui ar cementui slėniuose, bet taip pat ir moksliniams tyrimams finansuoti. Labai didelis dėmesys skiriamas jauniems mokslininkams, studentų, doktorantų moksliniams tyrimams, stažuotėms, podoktorantūrinėms studijoms. Esame paskelbę tarptautinį konkursą slėnių stebėsenos grupei ir tikimės, kad laimės tarptauti-

nis susivienijimas, turintis daug patirties ir galintis patarti ne tik slėnių steigėjams, Švietimo ir mokslo ministerijai, bet ir Ūkio ministerijai. Tikimės, jog jis padės priimti geriausius sprendimus ir mokslo bei technologijų proveržiui skirtos lėšos bus panaudotos kaip įmanoma veiksmingiau.

– Kokie, Jūsų manymu, svarbiausi iššūkiai Aukštojo mokslo reformos laukia per ateinančius metus? Kokius svarbiausius darbus planuojate nuveikti šioje srityje?

– Vienas didžiųjų darbų – sužiūrėti išryškėjusius trūkumus ir juos pataisyti. Stebėsime, kaip vyks šių metų priėmimai. Visos tvarkos beveik patvirtintos, dabar deriname kai kuriuos niuansus ir tik atsiradus nesklandumams stengsimės juos iškart įveikti. Dar vienas uždavinys – sukurti kuo veiksmingesnę kokybės priežiūros sistemą, į ką jau ir šiemet didelį dėmesį kreipėme. Reikia parengti kokybės vertinimo tvarką, aukštųjų mokyklų savianalizės tvarką. Vienas didžiausių darbų – prižiūrėti, kad Struktūrinių fondų investicijos būtų panaudotos tinkamai ir duotų rezultatų, kurių tikimės. Siekiame ir sieksime, kad pinigai tuščiai nesutekėtų į smėlį, kad iš jų išaugtų produktyvios kultūros.

Bet kuriuo atveju, ES skirti pinigai privalo duoti proveržį, išties esame nepakartojamoje istorinėje padėtyje. Jeigu šiuo metu mums nepavyks jo pasiekti, tai turėsime pripažinti, kad patyrėme baisiai didelę nesėkmę. Tačiau to net negalime svarstyti, nes panaudojami dideli pinigai, jie „įdarbinami”, ir jie turi duoti naudos.

Sutrumpinta

Bernardinai.lt

„Drauge” galima įsigyti puošnius vestuvinius pakvietimus. Tel.: 773-585-9500

www.draugas.org

IŠNUOMOJA

APARTMENT FOR RENT

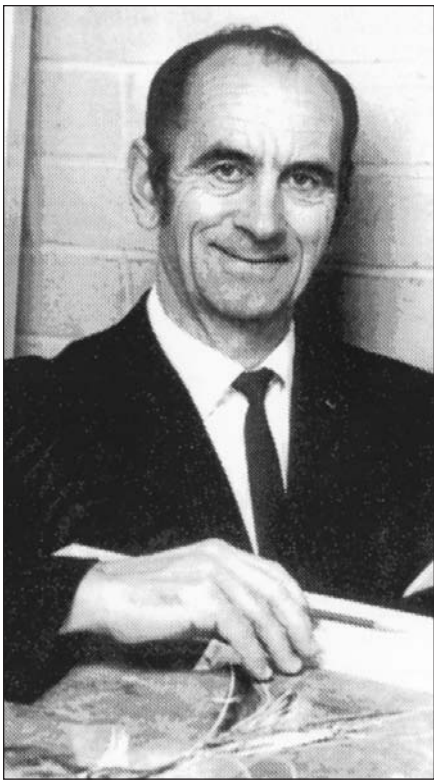
NILES

4 1/2 room apartment. Near public transportation. Newly decorated.
Reserved parking spot.
708-558-9790

Kaune – paroda 100-osioms Vaclovo Rato–Rataiskio gimimo metinėms

KRISTINA CIVINSKIENĖ
Bernardinai.lt

Šiandien, gegužės 7 d. Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje (Kaunas) Žaliosios muziejaus salės duris atverė jubiliejinė, 100-osioms Vaclovo Rato–Rataiskio gimimo metinėms skirta paroda. Atidarymo metu pasirodė Kauno šokio teatras „Aura“.

Vaclovas Ratas–Rataiskis 1964 m. Sidney, Australija.

„Draugo“ archyvo nuotr.

Pirmosios Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpiu Kauno meno mokykla išugdė nemažą būrį menininkų, kurių kūryba ligi šiol yra traktuojama kaip Lietuvos meno „aukso fondas“. Nemažai tuometinių Kauno meno mokyklos auklėtinių karo bei sovietmečio suirutės metu mirė ar emigravo. Emigracijoje tęsė meno studijas, o kurdami meno kūrinius įdėdavo lietuviškąją patirtį ir kitos šalies gyvenimo įspūdžius.

Vienas tokių emigrantų – Vaclovas Ratas–Rataiskis, dėl savo sunkiai ištariamų užsieniečiams pavardės, tapęs tikrai Ratu.

Vaclovas Ratas – dailininkas, grafikas, pedagogas – gimė 1910 m. vasario 25 d. Paseirės kaime, Seinų apskrityje (Dabar Lazdijų raj.). Šiomet švenčiamas jo šimtmečio jubiliejus. Jo senelis, o vėliau tėvas ten turėjo gerai tuo metu žinomą vandens malūną. 1999 m. name, kuriame gimė dailininkas, buvo atidengta atminimo

lenta.

Vaclovas buvo pirmasis vaikas iš keturių. Jau dešimtmetis jis atsiskleidė kaip talentingas piešėjas. Baigęs Kauno gimnaziją, Kauno meno mokykloje studijavo grafiką. Jo mokytojas buvo A. Galdikas. Vėliau tobulinosi Italijoje. Priklausė 1933 m. susikūrusiai grupei „Forma“, o taip pat buvo aktyvus arsininkas, Lietuvos dailininkų sąjungos narys.

Iš karto po Kauno meno mokyklos baigimo Vaclovas pradėjo dalyvauti parodose Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje. 1935 m. jis dalyvavo Lietuvos grafikos meno parodoje Košice, Čekoslovakijoje. Už Maironio baladės „Jūratė ir Kastytis“ medžio raižinių iliustracijas Paryžiaus pasaulinėje parodoje „Menas ir technika moderniam gyvenime“ 1937 m. V. Rataiskis buvo apdovanotas Garbės prizų – „Prix d'Honneur“. Tais pačiais metais jis dalyvavo tarptautinėje medžio raižinių ir litografijos parodoje Čikagoje.

1937 m. V. Rataiskis pradėjo dirbti Vytauto Didžiojo kultūros muziejuje (dabartiniame – Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje), vyr. muziejininku.

1944 m. su žmona Regina bei dukterimi Ramona pasitraukė į Vieną (Austrija), po karo – į Augsburg (Vokietija), kur įsteigė privačią dailės mokyklą. Taip pat jis buvo pakviestas skaityti paskaitų Tarptautinėje meno akademijoje Miunchene. „Žiburių“ savaitraščiui kūrė iliustracijas, buvo jo dailės skyriaus redaktoriumi. Tuo metu kai gyveno Vokietijoje V. Rataiskis dalyvavo tarptautinėje Grafikos ir knygos meno parodoje Belgijoje, o 1949 m. kartu su trimis kitais lietuvių menininkais – Pauliu Augiu, Telesforu Valiu ir Viktoru Petravičiumi – išleido knygą – 40 medžio raižinių ir pats vienas iliustravo „Dvylika juodvarnių“ („The Twelve Ravens“).

1949 m. Vaclovas su šeima emigravo į Australiją. Iš pradžių į Perth, 1954 m. – į Sidney. Čia padėjo organizuoti pirmąją Australijos grafikos meno parodą ir buvo vienas iš Sidney grafikų draugijos „Sydney Printmakers“ kūrėjų, 1967 m.

Skleisdamas lietuvių meną Australijoje, suredagavo albuminį leidinį „Eleven Lithuanian Artists in Australia“ su autorių darbų reprodukcijomis. 1970 m. iliustravo Agnės Lukšytės, taipogi Australijos imigrantės, novelių knygą „Kalnų velnias“ „The Mountain Devil“.

Nuo pat kūrybinio kelio pradžios Rataiskis didelį dėmesį skyrė grafi-

kos estetikai. Aprašydamas Lietuvių dailės parodą 1944 m. Vilniuje, Juozas Keliuotis išskyrė Ratą kaip ieškančią savo kelio ir apibūdino: „Vaclovas Ratas–Rataiskis ornamentalus, bet jaučias grafikos esmę“. Grafikos meno, formos, estetikos kokybės dailininkas ieškojo įvairiausiose grafikos technikos. Rato grafikos stilių, motyvus įtakoję naujos aplinkybės ar gyvenama vieta, tačiau dekoratyvumas būdingas visai menininko kūrybai.

Po 1966 m. Vaclovui Ratui nustatyta leukemijos, menininkas išgyveno dar septynerius metus. Jam pačiam diagnozė nebuvo pranešta. Per tą laiką jis sukūrė pačius džiaugsmingiausius, spalvingiausius grafikos darbus. Jo spalvingose monotipijose vyrauja australiški motyvai – gamta, paukščiai, čiabuvių gyvenimo scenos.

V. Ratas mirė 1973 m. sausio 3 d. Sidney.

Sužinojusi, kokia liga serga tėtis, V. Rato kūrybos išsaugojimu ir sklaida ėmė rūpintis jo duktė Ramona. Ji atsisakė baleto trupės gastrolių ir 1967 m. surengė keletą sėkmingų tėčio personalinių parodų New York, Chicago, Cleveland, Los Angeles, Washington, DC.

Dukters Ramonos dėka V. Rato parodos vyksta ir Lietuvoje. 1998 m. ji buvo surengta Vilniaus dailės mu-

ziejuje. Šiometinė Rato paroda apima tris Lietuvos miestus. Prasideda ji Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje, kuris buvo viena pirmųjų V. Rataiskio darboviečių. Kita stotelė – muziejaus filialas Druskininkuose – Vytauto Kazimiero Jonyno galerija. Galiausiai – Vilniaus dailės muziejus.

Vaclovo Rato palikimas yra saugomas Australijoje, JAV, Vokietijos, Lietuvos muziejuose ir privačiose galerijose. Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus turi 27 V. Rato–Rataiskio darbus, tarp kurių yra Vaclovo dukters Ramonos bei Čiurlionio galerijos (Chicago) dovanotų. Parodoje rodomas 21 muziejaus saugomas Rato darbas. Didžiąją parodos dalį sudaro Lietuvos dailės muziejaus turimi V. Rataiskio kūriniai. Jų net 37 ir 4 klišės bei „Dvylika juodvarnių“ knyga. Retrospektyvą papildė dukters Ramonos atvežti 11 kūrinių parodai bei kolekcininkų įsigyti kūriniai.

Dokumentinę medžiagą paruošė Ramona Ratas. O taip pat XX a. 3–4 dešimtmečių Kauno meninio gyvenimo nuotraukų, knygų bei menininkų grupių daiktų maloniai sutiko paskolinti V. Rato–Rataiskio bičiulio Antano Kučo šeima.

Paroda veiks iki birželio 13 d.

Vaclovas Ratas–Rataiskis. „Tinklai“ („Giraffe“).

Lietuvos kultūros paveldas užsienyje – viename sąvade

Kultūros ministerija parengė programą, skirtą užsienyje esančiam Lietuvos kultūros paveldui suregistruoti, projektą. Nors pripažįstama, kad toks paveldo sąvadas būtinas, valdininkų iniciatyvą kritikuoja paveldosaugininkai, o muziejai nekuba teikti savo informacijos.

Nors iki šiol pavieniai muziejai ar mokslininkai rinko informaciją apie iš Lietuvos iškeliavusius turtus, užsienyje esančias istorines Lietuvos pilies, bažnyčias, tačiau bendro sąvado nebuvo.

Kultūros ministerija ryžosi su-

rinkti iš atskirų Lietuvos institucijų turimą medžiagą apie kilnojamąjį ir nekilnojamąjį kultūros paveldą į vieną sąrašą.

„Mes neturime mokslininkų, kurie žinotų apie visą paveldą, esantį užsienyje. Pas mus yra mokslininkai, kurių kiekvienas dirba su kokia nors šalimi: vienas dirba su Lenkija, kitas domisi LDK paveldu“, – LTV „Panoramai“ komentavo Kultūros ministerijos Saugomų teritorijų ir paveldo apsaugos skyriaus vedėja Irma Gri-gaitienė.

ELTA primena, kad Kultūros

ministerija parengė programą ateinančių trejų metų laikotarpiui, kurioje numatoma vykdyti informacijos apie užsienyje esančias kilnojamąsias kultūros vertybes registravimą, rengti medžiagą kultūros vertybių, esančių užsienyje, gražinimui organizuoti, rinkti informaciją apie užsienyje esantį nekilnojamąjį kultūros paveldą, vykdyti nuolatinę informacijos apie su išeivijos praeitimi susijusį nekilnojamąjį kultūros paveldą kaupimą. Taip pat siekiama įrengti paminklines lentas užsienyje ir prižiūrėti Lietuvai reikšmingą nekilnoja-

mąjį kultūros paveldą, esantį užsienyje, skatinti visuomenę dalyvauti Lietuvai reikšmingų kultūros vertybių, esančių užsienyje, paieškos darbe.

Vertingi daiktai, priklausę valdovams, didikams, vienuolynams, iš Lietuvos pradėti vežti nuo XVII a., daugiausiai kaip karo grobis. Kai kurias vertybes užsienio muziejams yra pardavę ir LDK didikų palikuonys.

Pasak Kultūros ministerijos, parengtam programos projektui nepriitaria Valstybinė kultūros paveldo komisija, esą siūlanti nesiimti įgyvendinti jokių

Nukelta į 11 psl.

Laimos Apanavičienės nuotr.

Gegužė – pavasario brandos metas

Atkelta iš 8 psl.
Gamtos darbai kitokie, juos ne visada suprantame, tad dirbantiesiems sunku kažko palinkėti. Na, ko palinkėti perinčiam gandrui, sliekus renkančiam varnėnui ar baloje kurkiančiam varlei. Visi suprantame, kad jie dirba, kad užimti be galo svarbiais reikalais. Kuo galime jiems padėti, kaip juos pagerbti?
Visų pirma supraskime tuos, kurie gamtoje užimti jauniklių auginimu, perėjimu, lizdų sukimu. Būkime atidūs, dirbdami laukuose, suraskime pempių lizdus, pasižymėkime juos ir aplenkime su technika, išsaugokime – tegul paukščiai laimingai peri toliau. Giroje darbuotis dabar ne pats tinkamiausias metas, tuo labiau kad pavasario mediena nėra kokybiškiausia. Jeigu dirbdami miške nuo lizdo nubaidysime paukštį, pakaks keleto akimirkų, kad jo kiaušinius ar jauniklius pagrobtų kėkštas, riešutinė. Ten, kur lankosi žmogus, jo pėdomis visada keliauja ir viską patikrina kiaušės. Žmogaus surastas paukščio lizdas tampa lengvu jų grobiu.
Pavasario šurmuly leiskime gamtai gyventi savo rūpesčiais, nedidinkime jų braudamiesi į svetimus namus. Žinokime – pagarba visiems dirbantiesiems būtina ne tik tarp žmonių.

Kam pavasaris praėjo

Dar taip gražu ir gera, dar tik pradedame džiaugtis pavasariu. Tačiau gamtoje daug augalų ir gyvūnų, kuriems pavasaris baigiasi. Gali būti, kad kai ko nepamatysime labai ilgai – iki kito kovo ar balandžio. Tokie yra

ankstyvieji augalai: ankstyvės, rūteniai, vištapienės, žibuoklės. Žibuoklių pievelės, mėlynavusios pašlaitėse, dabar lyg užgeso: nubiro žiedlapiai, nuvyto peržiem žaliavę lapai. Dabar kalasi nauji lapeliai – sodriai žali, pūkuoti, švelnūs. Rūtenių žiedai užleido vietą barškančioms mažutėms ankštarėlėms. Jose sėklos jau pri-noko, greitai pabirs žemėn, pasisės, o pats augalas sudžius ir pranyks.
Kai kurie ankstyvieji drugiai jau iškeliavo nebūtin. Tiesa, liko jų kiaušinėliai ir labai aktyviai besimaitinantys vikšreliai, kurie greitai virs naujos kartos drugiais. Smėlėtoje pašlaitėje urvelius kasančios pavienės bitės taip pat iš ankstyvojo pavasario. Savo urvelyje jos sudės kiaušinėlius, paliks maisto savo vaikams, o pačios išeis.
Panašiai elgiasi ir kai kurie paukščiai. Visų mūsų pažįstami krankliai perėti pradeda dar žiemos pabaigoje, o gegužės pradžioje jų jaunikliai jau užaugę. Kodėl reikia taip skubėti, juk prieš akis – dar tiek gražaus pavasario ir visa vasara? Krankliai anksti peri ne šiaip sau: tokiu metu pakanka maisto jaunikliams šerti, o vasaros pradžia reikalinga jaunikliams mokyt. Kol jie sutvirtės, ateis ir ruduo.
Gandrų namuose – nauji džiaugsmai: neseniai išsiriti jaunikliai. Jie dar tokie maži, visai nepanašūs į savo tėvus. Tačiau jiems pavasaris prasideda dabar. Teks labai ilgai rūpintis, daug lesti, mankštintis, išmokti skristi, iškelti į Afriką, kad kitą pavasarį būtų galima sugrįžti namo.

„Valstiečių laikraštis“

A † A MARYTEI NEINIENEI

mirus, giliausią užuojautą dukroms BIRUTEI ir VIDAI su vyru RAIMUNDU GINIOTIS, sūnui ROMUI, seseriai ONAI, anūkams ir proanūkiams reiškia

*Stasė Staponkienė
Viktoria Karaitienė
Regina Albrechtienė
Elena Rudzinskienė
Ona Petrienė
Elena Vaškelienė*

PADĖKA A † A Mokytoja FELICIJA GRESIŪTĖ

Palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse 2010 m. gegužės 3 d. Širdingai dėkojame kun. Jauniui Kelpšui už labai gražiai atliktas laidotuvių apeigas, šv. Mišias ir labai šiltus atsisveikinimo žodžius.
Dėkojame draugams už dalyvavimą laidotuvėse ir aukas šv. Mišioms. Ačiū karsto nešėjams, muz. Alg. Barniškiui ir laidotuvių direktoriui David Gaidas už rūpesingą patarnavimą.

S. V. D. Petersonai

Margumynai

Senovės Peru gyventojai kentėjo nuo streso

Ištyrus senovės Peru gyventojų palaikus, juose buvo rastas aukštas stresą sukeliančio hormono kortizolio kiekis ir nustatyta, kad ši tauta kentėjo nuo streso, praneša News.discovery.com.
Mokslinis tyrimas, pasirodęs „Archeologijos mokslo“ žurnale, pirmasis ištyrė senovės palaikuose esan-tį hormoną kortizolį. Jis, panašiai kaip ir adrenalinas, gaminamas tada, kai žmogus patiria grėsmę ir stresą. Vėliau šis hormonas keliauja žmogaus kūnu ir patenka į kraują, šlapimą, seiles ir plaukus. Tai mokslininkams suteikia galimybę ištirti, kaip jautėsi mūsų protėviai.
T yrimų vadovė E. Webb ir jos antropologų komanda kortizolio hormoną rado dešimtyje skirtingų palai-kų, palaidotų penkiuose skirtinguose Peru regionuose. Prieš pat jų mirtį streso kiekis buvo labai aukštas, pa-žymi mokslininkai. Prieš mirtį kortizolio kiekis kūne keičiasi, todėl vie-nareikšmiškai atsakyti, kodėl senovės Peru gyventojai patyrė stresą, yra sunku. Stresas galėjo kankinti dėl maisto stygiaus arba užpuolimo grės-mės.
E. Webb ir jos komandos tyrimai gali padėti paaiškinti, kodėl 3500 metų senumo Egipto mumijos buvo pažeistomis kraujagyslėmis ir arteri-jomis (jiems nustatyta aterosklero-zė). University of California mokslininkas Michael Miyamoto, vadovavęs Egipto mumijų tyrimams, ištyręs karalienės Nefertitės seselės Lady Rai mumiją, aptiko sunkią ateroskle-rozės formą. Mokslininkas tikisi, kad perujiečių palaikų tyrimai jam padės atskleisti ir egiptiečių paslaptį.

Alfa.lt

Lietuvos kultūros paveldas užsienyje – viename sąvade

Atkelta iš 10 psl. užsienyje esančio Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo priežiūros priemonių, kol bus diskutuojama dėl objektų skai-

čiaus ar tokių objektų įteisinimo būdų ir prasmės.
Ministerijos teigimu, dalies užsienyje esančio nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sąrašus jau parengė ir Kultūros ministerijai pateikė nusimanantys specialistai, pasiūlymus dėl kitose šalyse esančių Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo objektų sąrašų yra pateikę Lietuvos diplomatinių atstovybių darbuotojai. Kultūros ministerijos nuostata – gre-ta naujai išaiškinamų užsienyje esančio kultūros paveldo objektų apskai-tos turi būti nedelsiant skiriamas dė-mesys ir jau seniai žinomiems Lietuvai reikšmingiems kultūros paveldo objektams.

ELTA

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com
Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

♦**Gegužės 14–16 dienomis nuo 9 val. r. iki 3 val. p. p.** Nerijos tunto skautai rengia daiktų išpardavimą prie didelio balto garažo, kuris yra Pasaulio lietuvių centro šiaurinėje pastato pusėje.

♦**Teatro sambūris „Žaltvykslė“** gegužės 15 d. 6 val. v. kviečia į premjerą – Balio Sruogos 2 dalių komediją „Dobilėlis penkialapis“. Režisierė Ilona Čiapaitė. Spektaklis vyks Jaunimo centre, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Auka – 15 dol.

♦**Čiurlionio galerijoje Jaunimo** centre gegužės 21 d. 7:30 val. v. atidaroma paroda „Lietuviškas sezonas“. Parodos atidaryme dalyvaus parodos sudarytoja Vilniaus „Arkos“ galerijos direktorė Dovilė Tomkutė ir Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkas Eugenijus Nalevaika.

♦**Jaunimo centro (JC) Moterų** klubo geriausios šeimninės kviečia į JC kavinę gegužės 23 d., sekmadienį, tuoj po 10:30 val. r. šv. Mišių Tėvų jėzuitų koplyčioje. Klubo narės žada skanių, šviežių mielinių blynų su namine obuolių koše. Savo apsilankymu paremsite Jaunimo centrą.

♦**Šių metų birželio 4 d., penktadienį**, LR generalinis konsulas Čikagoje rengia antrąjį festivalį „Lietuvos diena“ Čikagos miesto aikštėje Daley Plaza. Renginyms vyks nuo 11 val. r. iki 3 val. p. p. Norintys dalyvauti festivalyje verslininkai privalo turėti Čikagos miesto reikalavimus atitinkantį civilinės atsakomybės draudimą bei sumokėti dalyvio mokestį. Norinčius dalyvauti „Lietuvos dienoje“ maloniai kviečiame susisiekti su LR generalinio konsulato Čika-

goje darbuotoja Agne Vertelkaite tel.: 312-397-0382, ext. 204 arba el. pašto adresu agne@konsulatas.org.

IŠ ARTI IR TOLI...

♦**Baltimore Lietuvių festivalio** rengimo komitetas praneša, kad 38-sis Lietuvių festivalis įvyks Catonsville Armory, 130 Meillor Ave., Catonsville, MD, gegužės 22–23 dienomis nuo 11 val. r. iki 6 val. v. Skambės lietuviška muzika, akį trauks lietuviški tautiniai šokiai, veiks karinė paroda, meno darbų, lietuviškų knygų parodos-pardavimai, bus skanaus lietuviško maisto. Įėjimas – 40 dol. Daugiau informacijos tel.: 410-646-0261 (Marytė Patlabaitė).

♦**Kviečiame į choro „Laisvė“ pavasarinį koncertą „Daug daug dainelių“**, kuris įvyks gegužės 23 d. 2 val. p. p. Lietuvių namuose (Philadelphia, PA). Koncerte dalyvaus V. Krėvės liuanistinės mokyklos choras „Krėviukai“, smuikininkas iš Boston Martynas Švėgžda von Bekker. Vyks paroda apie pirmuosius Texas valstijos imigrantus iš Lietuvos. Bilieto kaina – 15 dol., vaikams iki 16 metų – nemokamai. Chorai „Laisvė“ ir „Krėviukai“ liepos mėnesį ruošiasi dalyvauti IX Dainų šventėje Toronto, Canada.

♦**JAV LB San Francisco apylinkės valdyba** (Sflithuanians.com) kviečia visus į lietuvių, latvių ir estų gegužinę – sporto dieną, kuri vyks sekmadienį, birželio 20 d., nuo 10 val. r. iki 6 val. v. San Pablo Dam parke, 7301 San Pablo Dam Rd., El Sobrante. Įėjimas nemokamas. Mokestis mašinų aikštelėje – 6.50 dol. Kaip nuvažiuoti iki parko sužinosite tinklalapyje www.norcalfishing.com

Edvinas Minkštimas

Pianistas Edvinas Minkštimas, šiuo metu rašantis daktarato darbą garsiojoje Juilliard School (New York) mokykloje, tapo Belz-Parker konkurso nugalėtoju.

Toks laimėjimas jauniems menininkams, garsaus, jau 40 metų besitęsiančio konkurso nugalėtojams, tai atviras kelias į muzikos aukštumas. Šio konkurso nugalėtojai smuikininkas Itzhak Perlman, pianistas ir dirigentas Daniel Barenboim ir daugybė kitų dabar garsūs muzikos pasaulyje.

Sveikiname E. Minkštimą su laimėjimu ir linkime jam didelės kūrybinės sėkmės.

„Draugo“ info

Lietuvių Fondo suvažiavime, vykusiame 2010 m. gegužės 1 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont dalyvavo (iš kairės): Mindaugas Gedgaudas, Violeta Gedgaudienė ir Vytautas Narutis iš Los Angeles, CA. **Dalios Cidzikaitės** nuotr.

Vaikų ir jaunimo darbų konkursas „Žalgirio mūšiui – 600“

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Komunikacijos departamento Ryšių su visuomene skyrius skelbia vaikų ir jaunimo darbų konkursą „Žalgirio mūšiui – 600“. Konkurse kviečiami dalyvauti ikimokyklinio amžiaus vaikai ir jaunimas. Pageidautinas piešinių formatas: ne didesnis nei 29,5x42 cm. Piešiniai gali būti atlikti įvairiomis technikomis: tapybos, grafikos, piešimo, koliažo, aplikacijos, fotomontažo ir kt.

Konkursiniai darbai turi būti atsiųsti iki 2010 m. birželio 1 d. adresu: Konkursui „Žalgirio mūšiui – 600“, Ryšių su visuomene skyrius, Komunikacijos departamentas, Seimo kanceliarija, Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius.

Darbo antroje pusėje būtina užklijuoti informacinę etiketę (autorius vardas, pavardė, klasė, amžius, mokyklos arba namų adresas, telefonas).

Darbai bus vertinami pagal amžiaus grupes.

LR Seimo kanceliarijos info

Šv. Kazimiero parapijoje

2718 St.George Street, Los Angeles, CA 90027

GEGUŽĖ

□ **9 d.** naujo klebono kun. Tomo Karanausko įvesdinimo iškilmės Šv. Kazimiero bažnyčioje per Sumą 10:30 val. r. Atvyksta vysk. Clark ir naujas etninių grupių vysk. Salazar. Po Mišių priėmimo vaisės viršutinėje salėje.

□ **15 d.**, šeštadienį, 8 val. v. Edmundo Kučinsko koncertas Šv. Kazimiero parapijos salėje, Los Angeles. Įėjimas – 30 dol. Bare gėrimai nemokamai iki 9 val. v. Tel. pasiteiravimui: 323-360-7786.

□ **16 d.** 10:30 val. r. per šv. Mišias Šv. Kazimiero bažnyčioje – Pirmoji komunija.

□ **16 d.** 12 val. p. p. Šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje knygos „Vilnius: City of Strangers“ pristatymas ir susitikimas su autoriumi Laimonu Briedžiu. Vaisės, vynas ir kava. Įėjimas nemokamas. Ruošia Kuni-gaikštienės Gražinos vyr. skaučių būrelis.

□ **22 d.**, šeštadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Skandalingas, linksmas, šelmiškas ir nepakartojamas nominacijų vakaras „Aukšinė Vinis“! Dalyvauja: teatro trupė „Just millin’ around“, „Retro“, „Kolorado vabalai“. Apranga – holivudiška. Įėjimas – 25 dol. Stalus užsisakyti galite tel.:

323-360-7786. Daugiau informacijos rasite tinklalapiuose: www.justmillinaround.com; www.lalithuanians.com, www.kalifornija.com.

□ **23 d.**, sekmadienį, Kazimiero parapijos salėje vyks Ateitininkų šeimos šventė. Mišios – 10:30 val. r. Po Mišių – vaisės ir programa viršutinėje salėje.

BIRŽELIS

□ **5 d.**, šeštadienį, nuo 9 val. r. iki 1:30 val. p. p. Šv. Kazimiero liuanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas ir abiturientų išleistuvės.

□ **6 d.**, sekmadienį, Jaunimo tautinių šokių šventė. Pasirodo Šv. Kazimiero liuanistinės mokyklos mokiniai ir šokių grupė „Spindulys“. Vadovė Danguolė Varnienė. Šventė prasidės šv. Mišiomis 10:30 val. r.

□ **12 d.**, šeštadienį, vakare aktorės iš Lietuvos Birutės Marcinkevičiūtės-Mar monospektaklis „Unė“ parapijos viršutinėje salėje.

□ **13 d.**, sekmadienį, po Mišių parapijos viršutinėje salėje bus rodomas filmas apie rašytoją Jurgą Ivanauskaitę.

□ **20 d.** – Tėvo diena. Vilniaus pedagoginio universiteto choro „Ave Vita“ koncertas.

Spaudos apžvalga

„Bridges“

Balandžio mėnesio žurnalo „Bridges“ viršelyje dailininko K. Ru-secko 1847 m. tapytas paveikslas „Mergaitė su verbomis rankose“. Aišku – numeris skirtas Velykoms. Apie tai ir Gloria Kivytaite-O’Brien straipsnis, o šio numerio fotogalerijoje skaitytojas gali pasigėrėti gražiomis Vilniaus verbomis, kuriomis margoja visas Kaziuko turgus.

Numeryje rasite straipsnių ir kitomis temomis. Tai ir rašinys apie prezidentę D. Grybauskaitę ir kitas moteris – vadoves, ir pasakojimas apie dr. Thomas Resk lietuviškas šaknis, ir apie vienuolika organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ Lietuvos vaikams atiduotų metų.

Vytautas Kupcikevičius rašo apie Lietuvių Operos pirmąsias dienas, o Jacquelyn Vincenta McShulskis pasakoja apie savo patirtis Vilniaus miesto gatvėse ir Lietuvių kalbos kursuose Vilniaus unižversitete.

Apie jaunąjį krepšininką Gilvydą Birutą iš Newark, NJ pasakoja Eu-

genija Misevičienė.

Žurnalą leidžia JAV Lietuvių Bendruomenė. Per metus išeina 10 šio leidinio numerių. Kaina metams – 20 dol.

Paruošė **L. A.**